

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

Економічний факультет

Кафедра обліку і оподаткування

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

для здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

на тему: “Формування інформаційних технологій обліку, аудиту та економічного аналізу в умовах застосування комп’ютерних технологій”

Виконала: студентка групи ОО-41(з)

спеціальності 071 “Облік і оподаткування”

Олійник Ірина Вікторівна

Керівник: PhD, асист. Кузьмін Т.Л.

Рецензент: ст вкл. Кушнір О. С.

Івано-Франківськ – 2024 р.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ОБЛІКОВО-ЕКОНОМІЧНА ІНФОРМАЦІЯ ТА ЇЇ ФОРМАЛІЗАЦІЯ ДЛЯ ПОТРЕБ ОБЛІКУ, АУДИТУ ТА ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ	6
1.1 Сутність обліково-економічної інформації та її застосування	6
1.2 Класифікація обліково-економічної інформації для потреб обліку, аудиту та економічного аналізу та вимоги до неї	12
1.3 Оптимізація процесів обробки обліково-економічної інформації в сфері бухгалтерського обліку, аудиту та економічного аналізу	18
РОЗДІЛ 2 ІНФОРМАЦІЙНІ СИСТЕМИ ТА ЇХ ВПЛИВ НА УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ	23
2.1 Сутність та класифікація інформаційних систем	23
2.2 Застосування інформаційних систем для потреб обліку, аудиту та економічного аналізу.....	29
2.3 Напрямки удосконалення процесів організації обліку, аудиту та аналізу із використання інформаційних систем	36
РОЗДІЛ 3. ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ І ТЕХНОЛОГІЙ В ОБЛІКУ, АУДИТІ ТА АНАЛІЗІ.....	41
3.1 Оцінка факторів впливу на розвиток інформаційних систем і технологій.....	41
3.2 Результати аналізу розвитку підприємства із використанням інформаційних систем і технологій в обліку, аудиті та аналізі	46
3.3 Проблеми та перспективи розвитку інформаційних систем і технологій в обліку, аудиті та аналізі	52
ВИСНОВОК	60
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	63
ДОДАТКИ	67

ВСТУП

Актуальність теми. В сучасному світі, де висока швидкість обміну інформацією та постійна динаміка економічних процесів стають нормою, формування інформаційних технологій в галузі обліку, аудиту та економічного аналізу набуває ключового значення. Застосування комп'ютерних технологій стає не лише необхідністю, але й стратегічним кроком для підприємств у досягненні конкурентних переваг та оптимізації управлінських процесів. Інформаційні системи стають основним інструментом у забезпеченні ефективної обробки, аналізу та використання фінансової інформації, що в свою чергу сприяє прийняттю обґрунтованих стратегічних та тактичних управлінських рішень.

Умови сучасного бізнесу вимагають не лише швидкого, але й точного та надійного обліку фінансової та економічної інформації. Завдяки комп'ютерним технологіям підприємства можуть автоматизувати процеси обліку, що спрощує збір та аналіз даних, знижує ймовірність помилок та дозволяє швидше реагувати на зміни в економічному середовищі. Впровадження інформаційних технологій стає необхідним етапом у розвитку сучасних підприємств, дозволяючи їм підвищити рівень конкурентоспроможності та адаптивності до викликів ринку.

Об'єктом дослідження є всі аспекти, пов'язані з формуванням інформаційних технологій обліку, аудиту та економічного аналізу в умовах використання комп'ютерних технологій у Філії “ДЕЛЯТИНСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО” ДП “ЛІСИ УКРАЇНИ”.

Предметом дослідження є автоматизовані системи обліку, комп'ютеризовані робочі місця бухгалтерів та технічне та програмне забезпечення, що використовується в автоматизованих системах бухгалтерського обліку.

Метою дослідження є аналіз поточного стану та майбутніх тенденцій у розвитку інформаційних технологій та автоматизованих систем

бухгалтерського обліку, аудиту та економічного аналізу. Це має значення як для наукової спільноти, так і для практики в сфері обліку та аудиту.

Для досягнення визначеної мети були поставлені та вирішені наступні завдання:

- дослідити сутність обліково-економічної інформації та її застосування;
- сформуванати класифікацію обліково-економічної інформації для потреб обліку, аудиту та економічного аналізу та вимоги до неї;
- виокремити оптимізаційні процеси обробки обліково-економічної інформації в області бухгалтерського обліку, аудиту та економічного аналізу;
- вивчити сутність та класифікацію інформаційних систем;
- дослідити застосування інформаційних систем для потреб обліку, аудиту та економічного аналізу;
- виокремити напрямки удосконалення процесів організації обліку, аудиту та аналізу із використання інформаційних систем;
- здійснити оцінку факторів впливу на розвиток інформаційних систем і технологій;
- визначити результати аналізу тенденцій розвитку інформаційних систем і технологій в обліку, аудиті та аналізі;
- визначити проблеми та перспективи використання інформаційних систем і технологій в обліку, аудиті та аналізі.

Методи дослідження. У даній роботі методологічними основами є діалектичний метод пізнання та системний підхід до аналізу економічних явищ та процесів. Використання цих методів дозволило здійснити комплексне дослідження проблеми формування інформаційних технологій обліку, аудиту та економічного аналізу в контексті застосування комп'ютерних технологій.

Практичне значення отриманих результатів дослідження. Дослідження направлене для того, щоб визначити теоретичні основи для використання новітніх досягнень у сфері обліку, аудиту та економічного аналізу. Результати цієї роботи будуть корисними для подальших наукових досліджень щодо формування інформаційних технологій у галузі обліку,

аудиту та економічного аналізу при використанні комп'ютерних технологій. Вони також сприятимуть впровадженню автоматизованих систем бухгалтерського обліку, розробці нових методів та алгоритмів для розв'язання завдань облікового процесу та управлінської звітності.

Структура роботи. Кваліфікаційна робота включає в себе вступ, три розділи та дев'ять підрозділів, висновок, список використаних джерел та додатки.

РОЗДІЛ 1. ОБЛІКОВО-ЕКОНОМІЧНА ІНФОРМАЦІЯ ТА ЇЇ ФОРМАЛІЗАЦІЯ ДЛЯ ПОТРЕБ ОБЛІКУ, АУДИТУ ТА ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ

1.1 Сутність обліково-економічної інформації та її застосування

Інформація відіграє надзвичайно важливу роль у суспільстві, і сучасну епоху часто характеризують як інформаційну через її ключову роль у виробництві та її статус як одного з головних ресурсів поряд із матеріальними, людськими та фінансовими ресурсами.

Одним з важливих способів поліпшення управління підприємствами є модернізація системи обліку в напрямку переходу від традиційно пасивного, що фіксує події, до активних форм, таких як обліково-аналітичне та контрольне забезпечення управління інформацією [1, с. 153]. Це сприяє обґрунтуванню організаційних та управлінських рішень, виявленню потенційних можливостей для підвищення ефективності роботи підприємства.

Робочий процес будь-якого підприємства, установи чи організації є абсолютно унікальним, оскільки у кожного існують свої власні розроблені та встановлені методи та підходи до управління та виробничої діяльності. З огляду на велике різноманіття видів людської діяльності можна констатувати існування різноманітних видів інформації.

У наш час, коли інформатизація та комп'ютеризація займають важливе місце, інформаційні ресурси стають такими ж важливими, як і трудові, матеріальні, енергетичні та інші ресурси. Отже, на економічному рівні можна говорити про інформаційну економіку, яка базується на інформації, а також про інформаційну сферу, що включає керівників на різних рівнях, вчених, спеціалістів та службовців.

Управління економікою стало неможливим без використання інформаційних ресурсів. Значущість та важливість інформації постійно зростають, і загалом розвиток нашого суспільства є результатом обробки

інформації, яка була отримана з навколишнього середовища шляхом сприйняття людиною або за допомогою спеціальних пристроїв через умовні сигнали та технічні засоби, і яка накопичується суспільством [2, с. 46].

Термін “інформація” виник від латинського слова “informatio”, що перекладається як “повідомлення”, “знання”, “пізнання”, “роз’яснення факту”, “події” чи “явища”. Отже, поняття інформації охоплює всі основні характеристики предметів, природних і суспільних явищ. Воно належить до групи загальнонаукових категорій і займає важливе положення у різних науках, таких як математика, фізика, хімія, логіка, економіка, історія та інші.

В Україні прийнято Закон “Про інформацію” [3], де інформація визначається як галузь, яка охоплює економічні, духовні, науково-технічні, соціальні, екологічні, міжнародні аспекти, а також різні види інформації, такі як статистична, масова, інформація про діяльність державних органів влади та органів місцевого та регіонального самоврядування, правова, особиста, довідково-енциклопедична та соціологічна. Визначення інформації, яке міститься в Законі України “Про інформацію”, стверджує, що це “всякі відомості та/або дані, які можуть бути збережені на матеріальних носіях або відображені в електронному вигляді”.

Використання інформаційних ресурсів прямо впливає на продуктивність організації, включаючи тенденції розвитку, впровадження інновацій та інші аспекти [4, с. 20]. Низка факторів сприяла цьому явищу, зокрема:

- перехід акценту з промислового виробництва на сферу послуг;
- постійна глобалізація ринкової економіки;
- зростання потреби у точній та своєчасній інформації через глобальну конкуренцію;
- швидкий прогрес у сфері технічного та програмного забезпечення, що збільшило попит на інформаційні системи;
- перехід від пасивної ролі інформації до активної через розвиток штучного інтелекту, експертних систем та нейронних мереж;

–підвищення рівня комп’ютерної грамотності населення, що створює нові вимоги до якості та вартості послуг, включаючи інформацію;

–зміна стилів управління підприємствами, вимагаючи якісно нових інформаційних систем через глобалізацію та розвиток ринкової економіки;

–виникнення інформаційних систем, які нагромаджують професійні знання, що підвищує продуктивність недосвідчених працівників;

–розвиток організаційної творчості в умовах конкуренції, що сприяє новаторському використанню інформаційних систем;

–поєднання інформаційних технологій з розвагами та освітою, що сприяє інтеграції інформації у повсякденне життя споживачів [5, с. 6].

Інформаційні ресурси відрізняються від матеріальних, енергетичних, трудових та фінансових ресурсів за декількома особливостями, які слід враховувати при проектуванні інформаційних систем:

–невичерпність –інформаційні ресурси не зникають з часом; натомість, вони накопичуються та можуть бути використані протягом тривалого періоду;

– багаторазове використання –та ж сама інформація може бути використана багато разів, що відрізняє їх від інших ресурсів;

–цінність при використанні –цінність інформації проявляється лише в контексті її використання, а також у поєднанні з факторами виробництва;

– низька вартість відтворення –вартість інформації зазвичай нижча порівняно з іншими видами ресурсів через те, що час на її відтворення менший, ніж час на набуття нових знань;

–висока наукоємність –інформація часто включає в себе складні наукові аспекти та знання;

– легкість зберігання та передачі –інформацію легко зберігати, передавати та обробляти, що робить її вкрай гнучким ресурсом.

Термін “інформація” визначається різноманітно в залежності від галузі застосування, особливо в наукових контекстах. Філософський, економічний, кібернетичний, технологічний, лінгвістичний та інші підходи використовуються для тлумачення поняття інформації [6, с. 52].

Філософський підхід, наприклад, визначає інформацію як “дані, що містять повідомлення про яку-небудь подію, діяльність або факт” за трактуванням М.М. Бенько [7, с. 36]. В той час як Ф.Ф. Бутинець, С.В. Івахненко, Т.В. Давидюк та Т.В. Шахрайчук визначають "інформацію" як "відомості або повідомлення про будь-яку подію, діяльність, факт і т.д." [8, с. 144].

Першочергове використання інформації в економіці полягає у впровадженні її в управлінські процеси підприємства, установи чи організації [9, с. 119]. Завдяки інформації реалізуються основні види нематеріальних активів, які накопичуються та перетворюються в різні форми капіталу, такі як людський, соціальний, культурний і інші.

З технологічного погляду на визначення поняття інформації, В.С. Пономаренко, Р.К. Бутова, Г.Н. Назарова, І.В. Журавльова, Л.А. Павленко та О.І. Пушкар [10, с. 44] визначають це як “сукупність відомостей (даних), які сприймають з навколишнього середовища (вхідна інформація), видають у навколишнє середовище (вихідна інформація) або зберігають всередині певної системи”.

С.В. Мельниченко, з свого боку, розтлумачує це поняття як “відомості про особи, предмети, події, явища і процеси незалежно від форми їх представлення, які є об’єктом зберігання, передачі і перетворення” [11, с.93].

Великий тлумачний словник сучасної української мови визначає інформацію як “відомості в будь-якій формі та вигляді, на будь-яких носіях, у тому числі бази даних комп’ютерних систем, або повне чи часткове відтворення їх елементів” [12, с. 546].

В широкому розумінні поняття “інформація” охоплює сукупність різноманітних знань, сигналів та відомостей про фактичні та інші процеси і явища в матеріальному світі. Певна система сприймає цю інформацію (збирає, зберігає, обробляє) від навколишнього середовища (вхідна інформація), видає її в навколишнє середовище або систему (вихідна інформація), або зберігає в собі для внутрішнього використання (внутрішня інформація) і використовує

для визначених цілей. Однак у даному дослідженні основна увага зосереджена на економічній інформації, яка описує бізнес-процеси організації та залишається у центрі уваги багатьох дослідників.

У економічній літературі існують два підходи до тлумачення поняття “економічна інформація”:

1. Економічний підхід – визначає економічну інформацію як завершений комплекс значень економічного характеру, який використовується в управлінні об'єктом.

2. Економіко-технологічний підхід – розглядає економічну інформацію як комплекс значень, що підлягає фіксації, передаванню, збереженню, обробці та використанню в управлінні. У обох випадках трактується тільки якісна ознака економічної інформації.

Підґрунтям для економічної інформації становить облікова. За словами Лучик Г.М., “облікова інформація представляє собою результат функціонування інформаційної системи та системи управління, які постійно адаптуються до потреб економіки (суспільства)” [13, с. 92].

Таким чином, узагальнивши вище наведенні твердження, можна визначити, що обліково-економічна інформація – це сукупність даних, фактів, звітності та інших матеріалів, які використовуються для потреб обліку, аудиту та економічного аналізу. Ця інформація, зазвичай, включає в себе облікові дані про господарські операції, зобов'язання, активи, доходи і витрати підприємства. Обліково-економічна інформація може бути представлена у фінансових звітах, бюджетах та інших облікових документах.

Так само, як і будь-який інший товар, обліково-економічна інформація повинна відповідати певним якісним характеристикам. Питання щодо якості облікової інформації та методів її покращення стало об'єктом обговорення серед науковців нещодавно. Якість обліково-економічної інформації піддається впливу різноманітних факторів, які не обмежуються лише якістю бухгалтерського обліку. Єлісеєва О.К. розділяє чинники, що визначають якість облікової інформації, на зовнішні та внутрішні, а самі ці чинники поділяються

на дестимулятори та стимулятори [14, с. 81]. Згідно з Поліщук О.М. обліковий інформаційний ресурс залежить від рівня кваліфікації облікового персоналу, організаційної дисципліни та рівня технічного оснащення облікової системи [15 с. 290].

На нашу думку, якість обліково-економічної інформації переважно залежить від ефективності організації бухгалтерського обліку, компетентності працівників бухгалтерії, функціонування ефективної системи внутрішнього контролю та якості нормативно-правових актів, які регулюють бухгалтерський облік. У той же час, важливий внесок у забезпечення якості облікової інформації робить усвідомлення мети обліку керівництвом підприємства, корпоративна культура та організація робочого місця [16, с. 521] (рис. 1.1).

Рис. 1.1 Чинники, які впливають на якість обліково-економічної інформації

Отже, основним фактором, що визначає якість бухгалтерського обліку на підприємстві, є правильна його організація. Компетенція в цьому питанні належить власнику чи відповідній посадовій особі [17, с. 58]. До складових організації обліку, які підприємство визначає самостійно, відносяться: вибір облікової політики, порядок ведення управлінського обліку, форми

бухгалтерського обліку, правила документообігу та розгляд можливості застосування міжнародних стандартів (за винятком підприємств, які зобов'язані їх застосовувати).

1.2 Класифікація обліково-економічної інформації для потреб обліку, аудиту та економічного аналізу та вимоги до неї

У сучасному бізнес-середовищі обліково-економічна інформація є не лише ключовою складовою фінансової звітності підприємства, але й надзвичайно важливим ресурсом для прийняття управлінських рішень. Класифікація цієї інформації для потреб обліку, аудиту та економічного аналізу є основою раціонального використання й управління фінансовими ресурсами компанії. Вона визначає способи і принципи систематизації даних, забезпечуючи зрозумілу, системну та узгоджену інформаційну базу для різних внутрішніх та зовнішніх потреб бізнесу.

Класифікація обліково-економічної інформації є ключовим інструментом, що допомагає структурувати та категоризувати дані для подальшого аудиту та аналізу. Цей процес розподіляє дані на різні групи з урахуванням їхнього призначення та можливостей застосування. Така систематизація дозволяє ефективно використовувати інформацію для внутрішнього обліку, забезпечуючи потрібну точність та деталізацію для аудиту, а також враховувати ключові показники для ефективного економічного аналізу діяльності підприємства [18, с. 10].

Обліково-економічна інформація допомагає відстежувати ефективність використання ресурсів, визначати стратегічні напрямки розвитку та відповідати вимогам аудиту та регуляторів. Звідси її групування є надзвичайно важливим аспектом під час проведення подальших досліджень. Обліково-економічну інформацію можна поділити на категорії за різними характеристиками (табл. 1.1).

Таблиця 1.1

Класифікація обліково-економічної інформації

Класифікаційна ознака	Вид обліково-економічної інформації
За економічним змістом	– дані про господарські засоби; – дані про джерела утворення господарських засобів; – дані доходи та витрати тощо
За часом виникнення	– ретроспективна; – оперативна; – перспективна
За рівнем аналітичного опрацювання	– первинна; – зведена; – підсумкова; – аналітична
Відносно користувачів інформації	– дані для користувачів з прямим фінансовим інтересом; – дані для користувачів без прямого фінансового інтересу; – дані для користувачів без фінансового інтересу
За підходом формування інформації	– інформація сформована вручну; – інформація сформована за допомогою електронних пристроїв
За моментом виникнення	– первинна; – вторинна
За джерелами формування	– зовнішня; – внутрішня
За ступенем доступності	– загальнодоступна; – комерційна; – конференційна
За способом представлення	– текстова; – числова; – графічна; – таблична тощо

За економічним змістом обліково-економічна інформація поділяється на: дані про господарські засоби; дані про джерела утворення господарських засобів та дані про доходи та витрати підприємства [19, с. 45]. Першою категорією є дані про господарські засоби, які включають в себе активи, об'єкти власності, та інші матеріальні та нематеріальні ресурси, що перебувають у володінні або управлінні підприємства. Ця інформація дозволяє визначити обсяг і структуру активів, їхню вартість та ступінь ефективного використання. Другою важливою категорією є дані про джерела утворення господарських засобів, які є важливі для вивчення фінансової стійкості та можливостей залучення ресурсів для подальшого розвитку. Третьою

ключовою категорією є дані про доходи та витрати підприємства. Ці дані дозволяють отримати повний обсяг фінансової продуктивності, визначити прибутковість та стабільність фінансового стану.

За часом виникнення обліково-економічна інформація поділяється на ретроспективну, оперативну та перспективну. Ретроспективна інформація відображає минулі події та трансформації, надаючи можливість аналізу фінансової діяльності протягом певного періоду. Оперативна інформація, натомість, надходить в режимі реального часу та використовується для миттєвого відстеження фінансових подій та прийняття швидких управлінських рішень. Перспективна інформація орієнтована на майбутнє та включає в себе прогнози, бізнес-плани та стратегічні прогнози.

За рівнем аналітичного опрацювання обліково-економічну інформацію можна класифікувати на первинну, зведену, підсумкову та аналітичну [20, с. 42]. Першою є первинна інформація, яка включає в себе конкретні факти та числові дані без подальшого аналізу. Другою є зведена інформація, яка об'єднує та систематизує первинні дані для формування загальної фінансової ситуації підприємства. Підсумкова інформація становить висновок або загальний підсумок певного періоду діяльності, аналізуючи та узагальнюючи зведені дані. Аналітична інформація є найбільш багаторівневою категорією, оскільки включає в себе глибокий аналіз та інтерпретацію даних з метою виявлення тенденцій, ризиків та можливостей.

Відносно користувачів обліково-економічної інформації її можна поділити на: дані для користувачів з прямим фінансовим інтересом; дані для користувачів без прямого фінансового інтересу та дані для користувачів без фінансового інтересу. Перша група користувачів включає тих, у кого є прямий фінансовий інтерес у діяльності підприємства, такі як акціонери, інвестори, кредитори. Друга категорія користувачів включає тих, у кого немає прямого фінансового інтересу в підприємстві, але їхні рішення та дії можуть бути вплинути на його діяльність. Це можуть бути постачальники, партнери тощо. Третя категорія включає тих, хто не має прямого фінансового інтересу в

підприємстві, інтереси яких орієнтовані на соціальний чи громадський вплив. До цієї групи можуть входити громадські організації, активісти, державні контролюючі органи тощо.

За підходом формування обліково-економічної інформації її можна класифікувати на інформацію сформовану вручну та інформацію створену за допомогою електронних пристроїв [21, с. 98]. Інформація, що формується вручну, передбачає ручний облік та введення даних без автоматизованих засобів. Інформація, створена за допомогою електронних пристроїв, охоплює використання різних програмних засобів та технологій для автоматизації обліку.

За моментом виникнення – первинна та вторинна обліково-економічна інформація. Первинна облікова інформація формується в результаті реєстрації фактів первинних бухгалтерських операцій, таких як покупки, продажі, оплати, отримання доходів і витрат. Вторинна облікова інформація виникає в процесі обробки та узагальнення первинних даних для створення різних фінансових звітів, аналітичних звітів та інших фінансових документів.

За джерелами формування обліково-економічна інформація поділяється на зовнішню та внутрішню. Зовнішня обліково-економічна інформація включає в себе дані, які надходять зовнішніми джерелами, такими як фінансові звіти, податкова звітність, аудиторські висновки та інші документи, які підприємство зобов'язане надавати відповідно до вимог законодавства або на вимогу зацікавлених сторін, таких як інвестори чи кредитори. Внутрішня обліково-економічна інформація формується в межах самого підприємства та включає в себе всі аспекти його фінансової діяльності, які визначаються його внутрішніми потребами та стратегічними цілями. Це можуть бути внутрішні звіти, планування бюджету, аналіз ефективності, внутрішні аудити та інші інструменти, спрямовані на оптимізацію управлінських процесів та прийняття внутрішніх рішень.

За ступенем доступності обліково-економічну інформацію можна класифікувати на загальнодоступну; комерційну; конференційну.

Загальнодоступна інформація відкрита для широкого загалу користувачів і може включати фінансові звіти, які підприємство публікує для громадськості та зацікавлених сторін. Комерційна інформація, натомість, призначена для обмеженого кола осіб, зазвичай внутрішніх працівників та керівництва підприємства. Конфіденційна інформація є найбільш обмеженим видом та включає в себе деталі, які вважаються важливими та є об'єктом внутрішньої конфіденційності.

За способом представлення обліково-економічна інформація поділяється на текстову; числову; графічну; табличну тощо. Текстова інформація використовується для опису ключових аспектів фінансової діяльності підприємства та надання контексту до числових та інших даних. Числова інформація, яка включає фінансові показники, статистичні дані та інші числові величини, може бути використана для кількісного аналізу та порівнянь. Графічна інформація використовує різні види графіків, діаграм та зображень для візуального представлення даних та тенденцій. Таблична інформація оформляється у вигляді таблиць, які можуть містити різноманітні дані, включаючи фінансові звіти, розрахунки та інші деталі.

Для того, щоб обліково-економічна інформація була однозначно зрозумілою для тих, хто приймав участь у її підготовці на підприємстві, а також для тих, хто використовує її за межами підприємства, важливо враховувати наступні вимоги до неї:

- забезпечення порівнянності та сталості даних;
- врахування суттєвості інформації;
- забезпечення повноти відображення фактів та операцій;
- використання консервативного підходу;
- забезпечення своєчасності та точності даних.

Вимога до обліково-економічної інформації щодо забезпечення порівнянності та сталості даних передбачає, щоб дані були однаково представлені та можливість порівняння між різними періодами чи об'єктами була легкою та надійною. Забезпечення сталості даних вимагає, щоб методи

обліку залишалися незмінними протягом тривалого періоду, як це можливо, щоб уникнути спотворення результатів та забезпечити надійність аналізу та прийняття управлінських рішень на основі цих даних.

Вимога щодо врахування суттєвості інформації у системі обліково-економічної звітності покликана забезпечити, щоб найважливіші та впливові факти та операції відображалися в інформаційних звітах. Суттєвість визначається за величиною, характером та впливом операцій на фінансовий стан та результати діяльності підприємства. Звіти повинні концентруватися на тих подіях, які мають суттєвий вплив на прийняття управлінських рішень та сприяють зрозумінню реальної фінансової ситуації підприємства.

Вимога до обліково-економічної інформації щодо забезпечення повноти відображення фактів та операцій передбачає, щоб усі значущі фінансові та управлінські події були адекватно відображені у звітах підприємства. Повнота відображення фактів також вимагає врахування всіх релевантних аспектів бізнес-процесів та діяльності підприємства, забезпечуючи повний обсяг інформації для прийняття управлінських рішень та забезпечення достовірності та об'єктивності в поданні фінансового стану.

Вимога до використання консервативного підходу у контексті обліково-економічної інформації передбачає, щоб усі фінансові та управлінські рішення базувались на обережних та об'єктивних оцінках. Консервативний підхід передбачає надання переваги менш вигідному варіанту в умовах невизначеності чи конфлікту інтересів, щоб уникнути надмірної оптимістичності. Консервативний підхід важливий для забезпечення чесності та надійності інформації, яка використовується для прийняття стратегічних та фінансових рішень.

Вимога до забезпечення своєчасності та точності обліково-економічної інформації визначає, що дані повинні бути надходити та бути відображені у фінансових звітах вчасно та з високою точністю. Своєчасність передбачає, щоб інформація відображалася в звітах у встановлені строки, щоб забезпечити

актуальність та вчасне прийняття рішень. Точність включає в себе усунення будь-яких помилок та неточностей у процесі збору та обробки інформації.

Таким чином, класифікація обліково-економічної інформації в контексті обліку, аудиту та економічного аналізу є важливою складовою для забезпечення ефективного функціонування підприємства. Врахування різних аспектів цієї інформації, таких як господарські засоби, джерела їх утворення, доходи та витрати, визначається як важливе завдання для забезпечення порівнянності та сталості даних. Зазначимо, що вимоги до обліково-економічної інформації, такі як врахування суттєвості, використання консервативного підходу, а також забезпечення повноти, своєчасності та точності даних, спрямовані на забезпечення достовірності та об'єктивності інформаційної бази для прийняття обґрунтованих управлінських та стратегічних рішень.

1.3 Оптимізація процесів обробки обліково-економічної інформації в сфері бухгалтерського обліку, аудиту та економічного аналізу

Бухгалтерський облік складається з трьох стадій документування господарських операцій на підприємстві: первинний облік, поточний облік та підсумковий облік. Кожен з цих етапів використовує відповідні види документів: первинні документи використовуються на етапі первинного обліку, облікові реєстри застосовуються під час поточного обліку, а звітність використовується на етапі підсумкового обліку.

В умовах використання інформаційних технологій виникла проблема забезпечення сумісності інформаційних систем на різних рівнях управління об'єктами, зокрема, в системах бухгалтерського обліку [22, с. 86]. Розробка та впровадження уніфікованих систем інформаційних повідомлень виявилися важливими кроками для вирішення цієї проблеми в різних галузях. Сполучаючи паперові документи, електронні документи та інші елементи, ці системи отримали назву систем документації. Цей підхід дозволяє створювати

єдиний стандарт для обміну інформацією між різними системами, забезпечуючи їхню ефективну взаємодію та сумісність в умовах автоматизованих інформаційних систем та систем бухгалтерського обліку.

Інформація, що виникає під час виробничого процесу, під час виконання господарських операцій та у процесі управлінської діяльності, піддається карбуванню та зберігається на різних носіях. Існують три основні групи носіїв вхідної інформації:

1. Носії, призначені для сприйняття інформацією виключно людиною (наприклад, паперові документи).
2. Носії, призначені для сприйняття інформацією виключно машиною (такі як диски, флешки і т.д.).
3. Носії, призначені для сприйняття інформацією як людиною, так і машиною (наприклад, бланки з магнітними смугами, реєстратори розрахунково-касових операцій тощо).

Основний метод представлення юридично оформлених відомостей щодо виробничо-господарської діяльності підприємства полягає у використанні первинного документа. Технологія обробки даних на обчислювальній техніці спрямована на створення та занесення аналогів початкових документів у пам'ять машини. Первинна документація, яка використовується на підприємстві, містить велику кількість інформації та має різноманітні форми, що вимагає систематизації та адаптації цих документів до технології автоматичної обробки даних.

При автоматизованому введенні початкових даних залишається важливим видача повноцінного юридичного підтвердження проведених господарських операцій. З періодичністю необхідно витягувати дані, які були введені автоматично в комп'ютер за допомогою датчиків і терміналів, та ставити підписи відповідальних осіб.

Оптимізація процесів обробки обліково-економічної інформації в галузі бухгалтерського обліку, аудиту та економічного аналізу є важливим кроком для підвищення ефективності та точності в управлінському плануванні

діяльності підприємств. Так, наприклад, завдяки електронному документообігу виникає можливість легкого обміну документами всередині та за межами організації через мережі та сервери, а відомості, отримані з цих документів, можуть бути впроваджені в інші документи. Комп'ютерні програми для документообігу автоматизують три основні види: офісний, спільний та адміністративний [23, с. 27].

Застосування комп'ютерів суттєво змінює підхід до організації документообігу, зокрема, щодо використання електронних носіїв первинної інформації та електронних первинних документів. Ці зміни включають в себе можливість ручного складання первинного документа на місці проведення господарської операції без створення електронної версії чи автоматичного створення електронного первинного документа в автоматизованих системах бухгалтерського обліку.

Окрім системи документообігу підприємства, важливим є оптимізація процесів безпосереднього ведення бухгалтерського обліку, які в подальшому є підставою для проведення аудиту та економічного аналізу. Оптимізація включає в себе впровадження сучасних інформаційних технологій, автоматизацію рутинних процесів та вдосконалення методів збору, обробки та аналізу обліково-економічної інформації. Використання спеціалізованих програм та систем бухгалтерського обліку дозволяє зменшити час, витрачений на обробку документації, та знизити ймовірність помилок [24, с. 66].

Основні напрямки оптимізації процесів обробки обліково-економічної інформації в сфері бухгалтерського обліку, аудиту та економічного аналізу представлено у таблиці 1.2.

Таблиця 1.2

Напрямки оптимізації процесів обробки обліково-економічної інформації в сфері бухгалтерського обліку, аудиту та економічного аналізу

Напрямок оптимізації обліково-	Можливості оптимізації	Можливі вигоди
--------------------------------	------------------------	----------------

аналітичної інформації		
Єдиний інформаційний простір	1) об'єднана інформаційна платформа для всіх відділів та структурних підрозділів компанії; 2) швидке отримання оперативної інформації; 3) взаємний обмін даними між різними окремими відділами підприємства.	1) оптимізація продуктивності організації; 2) ефективний нагляд за функціонуванням підприємства; 3) швидке прийняття управлінських рішень.
Облік придбання товарів (робіт, послуг)	1) керування замовленнями підприємства; 2) управління процесом закупівель.	1) оптимізація процесів закупівель; 2) ефективне управління оборотними засобами.
Облік реалізації товарів (робіт, послуг)	1) фіксація замовлень; 2) автоматизована генерація документів; 3) автоматизований процес оплати за товари (роботи, послуги).	1) підвищення продуктивності діяльності; 2) моніторинг дебіторської заборгованості.
Облік кадрів	1) стратегічне планування потреб у персоналі; 2) автоматизований облік кадрів; 3) автоматизована генерація кадрових документів та відповідної звітності.	1) швидкий доступ до кадрової інформації; 2) ефективне управління персоналом.
Облік праці та її оплати	1) автоматизоване ведення обліку робочого часу та оплати праці відповідно до чинного законодавства.	1) підвищення продуктивності праці працівників підприємства; 2) точніший розрахунок заробітної плати.
Облік запасів	1) облік запасів згідно з місцем зберігання; 2) контроль та облік зберігання запасів з розширеним аналітичним розглядом.	1) підвищення продуктивності працівників складу; 2) збільшення швидкості обробки вхідних та вихідних операцій з запасами.
Облік необоротних активів	1) облік необоротних активів згідно з місцем зберігання; 2) контроль та облік зберігання необоротних з розширеним аналітичним розглядом.	1) автоматичне обчислення амортизації; 2) збільшення швидкості обробки вхідних та вихідних операцій з необоротними активами.

Продовження табл. 1.2

Облік грошових коштів	1) облік грошових коштів за банківськими рахунками та касами; 2) контроль та облік зберігання грошових коштів з розширеним аналітичним розглядом.	1) швидкий доступ до інформації; 2) ефективне управління грошовими потоками.
-----------------------	--	---

Автоматизація розрахунку собівартості	1) автоматизований розрахунок собівартості; 2) швидке отримання інформації про витрати на виробництво готової продукції.	1) оптимізація вартості виробництва готової продукції шляхом оперативного ухвалення управлінських рішень (особливо ефективно для підприємств поза сільським господарством).
Звітність підприємств	1) розробка системи оперативної звітності; 2) створення аналітичних звітів.	1) оперативність у прийнятті управлінських рішень.

У рамках проведеного дослідження було встановлено, що ключові переваги оптимізації обробки обліково-економічної інформації в сфері бухгалтерського обліку, аудиту та економічного аналізувключають:

- 1) отримання оперативної економічної інформації;
- 2) автоматизацію обліку праці та її оплати згідно з чинним законодавством;
- 3) управління виробничо-господарськими процесами;
- 4) швидке отримання інформації про собівартість виробленої продукції;
- 5) створення системи оперативної звітності;
- 6) формування аналітичних (фінансово-економічних) звітів та інші [25, с. 72].

Одночасно очікувані переваги від оптимізації обробки обліково-економічної інформації в сфері бухгалтерського обліку, аудиту та економічного аналізуможуть включати: підвищення результативності (ефективності, економічності, гнучкості, надійності, безпечності та якості) діяльності підприємства; своєчасне прийняття управлінських рішень на різних рівнях управління; ефективне управління кадрами; підвищення ефективності праці управлінського персоналу та робітників, що беруть участь в основному і/або допоміжному виробництві; дієвий контроль за заборгованістю, базуючись на техніко-економічних розрахунках, аналітичній оцінці, економіко-математичному моделюванні тощо; контроль (попередній, поточний, завершальний) за результатами діяльності підприємства та інші.

РОЗДІЛ 2 ІНФОРМАЦІЙНІ СИСТЕМИ ТА ЇХ ВПЛИВ НА УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

2.1 Сутність та класифікація інформаційних систем

Будь-яка установа, підприємство чи організація є складною, керованою системою, в якій економічний об'єкт, розглядається як система, включає в себе суб'єкт і об'єкт управління. Суб'єктом управління є виробничий колектив, який виконує конкретні роботи для досягнення визначених цілей. Система управління економічним об'єктом визначає цілі його функціонування та контролює їх виконання.

Управління будь-яким економічним об'єктом ґрунтується на інформації. Таким чином, у процесі управління виникають інформаційні потоки між суб'єктом і об'єктом управління, а також між ними і зовнішнім середовищем.

У сучасних умовах господарювання впровадження інформаційних технологій у діяльність підприємства стає обов'язковою умовою для збереження його конкурентоспроможності на внутрішньому і світовому ринках. Інформаційні технології дозволяють підвищити якість обслуговування клієнтів, ефективно контролювати та обліковувати виробничу інформацію, а також здійснювати управління підприємством в цілому [26, с. 136]. Проте при спробі автоматизації управлінських процесів за допомогою інформаційних технологій невеликі підприємства часто стикаються з проблемами високої вартості інформаційних продуктів. Це пояснюється тим, що більшість стандартних програм, орієнтованих на усесторонній облік та контроль інформаційних процесів, призначені для обслуговування великого бізнесу.

Отже, у більшості випадків впровадження схожих проектів на малих підприємствах виявляється неефективним через низький рівень рентабельності. Крім того, на малих підприємствах обсяги інформаційних потоків невеликі, і можливості інформаційних систем, спрямованих на

великий бізнес, використовуються не в повній мірі. Для організації та реалізації інформаційного процесу необхідний персонал, який володіє відповідними навичками та методами обробки інформації. Все це узгоджено у понятті "інформаційна система", яка представляє собою організовану сукупність елементів, здатних збирати, обробляти, передавати, зберігати та надавати дані застосуванням певних методів та способів організації її елементів у часі та просторі для вирішення конкретних управлінських завдань [27, с. 9].

У сучасності термін "інформаційні системи" часто розглядається як автоматизація інформаційних процесів, і тому поняття "інформаційна система" і "автоматизована інформаційна система" часто вживаються взаємозамінно. Варто, однак, пам'ятати, що інформаційні системи можуть використовувати і неавтоматизовані технології обробки інформації. Навіть у випадку, коли при здійсненні інформаційного процесу не використовуються жодні технічні засоби, на підприємстві або в організації все одно існує інформаційна система.

Застосування автоматизації може відбуватися для вирішення окремих завдань, в той час як інші завдання можуть виконуватися без застосування обчислювальної техніки, реалізуючи принцип програмного управління. Таким чином, наявність інформаційної системи не обов'язково передбачає автоматизацію всіх процесів, і часткове використання автоматизованих засобів може співіснувати з неавтоматизованими методами обробки інформації для вирішення конкретних завдань.

Інформаційна система призначена для конкретного підприємства чи організації і повинна в певній мірі відтворювати взаємозв'язки елементів цього об'єкта. Поточна інформаційна система повинна враховувати всі нововведення як у теорії, так і в практиці управління.

Характерною особливістю інформаційної системи є активна участь людини у процесі обробки інформації. Це проявляється в режимі виконання

автоматизованих робочих місць працівників. Таким чином, користувач вносить інформацію в систему, обробляє її та застосовує для управління об'єктом.

Інформаційним системам висуваються конкретні вимоги, такі як: функціональна повнота; достовірність інформації, яка включає в себе релевантність, толерантність, репрезентативність; гарантія надійного захисту інформації; цілісність; актуальність та надійність [28, с. 93].

Управлінські інформаційні системи формують інформаційне середовище для управління підприємством – це операційне середовище, спроможне забезпечити керівникам та спеціалістам актуальну і достовірну інформацію про всі бізнес-процеси підприємства, необхідну для планування операцій, їх виконання, реєстрації та аналізу.

Системи можуть бути структурно розділені на компоненти, або підсистеми. Ці підсистеми взаємодіють у встановлених відносинах, і саме ці взаємовідносини формують структуру інформаційної системи. Кожна інформаційна система включає в себе ряд компонентів:

- структура системи, яка охоплює множину елементів і зв'язків між ними, такі як організаційна та виробнича структура підприємства;

- функції кожного елемента системи, такі як управлінські функції, що включають в себе прийняття рішень в різних структурних підрозділах підприємства;

- вхід і вихід кожного елемента, а також системи в цілому, наприклад, матеріальні або інформаційні потоки, що входять або виходять з системи;

- мета і обмеження системи та її окремих елементів, такі як досягнення максимального прибутку або фінансові обмеження.

Інформаційні системи характеризуються наявністю функціональної та забезпечувальної частин. Функціональна частина включає в себе модель управління об'єктом з оптимальними схемами управління і документообігу. У своїй роботі функціональна частина використовує методи та способи обробки інформації для предметних ділянок діяльності.

Забезпечувальна складова інформаційної системи включає в себе організаційну структуру підприємства та різноманітне технічне, інформаційне, технологічне, математичне, програмне, лінгвістичне, правове, ергономічне та інше обладнання та забезпечення.

Необхідно відзначити також системи інформаційної безпеки, чітка мета яких полягає у забезпеченні стійкого функціонування підприємства, включаючи запобігання витокам, розкраданням, втратам, підробкам інформації, спотворенню, запобіганням несанкціонованим діям, копіюванню, блокуванню інформації, а також запобігання будь-яким іншим формам незаконного втручання в інформаційні ресурси та системи.

Основною проблемою для малих і середніх підприємств є недостатня можливість самостійно побудувати ефективну систему інформаційної безпеки. Без зовнішньої допомоги їм важко забезпечити свою життєздатність на ринку у випадку серйозних проблем з безпекою, оскільки великим компаніям набагато простіше відновлюватися після хакерських атак.

Корпоративні інформаційні системи є еволюцією систем для робочих груп та призначені для великих суб'єктів господарювання, здатні підтримувати роботу територіально розподілених вузлів мережі. Зазвичай вони мають ієрархічну структуру з різними рівнями. Такі системи використовують архітектуру клієнт-сервер з централізацією серверів. У процесі розробки таких систем можуть використовуватися сервери баз даних, але великого поширення в корпоративних інформаційних системах набули сервери, такі як Microsoft SQL Server, Oracle і DB2. Для групових і корпоративних систем особливо важливі високі вимоги до надійності та збереження даних [29, с. 202].

Щодо класифікації інформаційних систем (табл. 2.1), наразі не існує єдиного загальноприйнятого поділу. Різноманітні критерії, такі як структура управління, цілі, економічне спрямування, рівні автоматизації та інші, слугують основою для класифікації.

Таблиця 2.1

Класифікаційні ознаки інформаційних систем

Класифікаційна ознака	Класифікаційні одиниці
Відповідно до призначення управління об'єктами	- адміністративні - соціальні - логістичні - виробничо-технічні
За рівнем діяльності	- держані; - територіальні; - галузеві - локальні
Відповідно до рівня централізації обробки інформації	- централізовані - децентралізовані - змішані (гібридні)
За ступенем автоматизації	- інформаційно-управлінські - інформаційно-довідкові - інформаційно-пошукові - системи для підтримки управлінського рішення
В залежності від рівня керованого виробничого процесу	- для виробництва з безперервним процесом - для виробництва з дискретним процесом - змішані
В залежності від рівня інтеграції функцій	- багаторівнева з інтеграцією за рівнями адміністрування - багаторівнева з інтеграцією за рівнями планування

Відповідно до призначення управління об'єктами інформаційні системи поділяються на: адміністративні, соціальні, логістичні та виробничо-технічні. Адміністративні інформаційні системи призначені для управління і адміністрування різними аспектами діяльності організації чи підприємства. Сюди входять системи для обліку та планування ресурсів, кадрового управління, фінансового обліку, а також інші системи, спрямовані на підтримку управлінських рішень та організацію роботи.

Соціальні інформаційні системи орієнтовані на підтримку соціальних аспектів діяльності. Вони можуть включати системи управління взаємодією з клієнтами, партнерами чи громадськістю, системи для розвитку та управління персоналом, а також інші інструменти, спрямовані на покращення взаємовідносин та комунікації.

Логістичні інформаційні системи призначені для оптимізації логістичних процесів у виробництві та постачанні товарів і послуг. Вони

включають в себе системи управління запасами, транспортні системи, системи моніторингу ланцюга постачання та інші інструменти для підтримки ефективності логістичних операцій.

Виробничо-технічні інформаційні системи орієнтовані на автоматизацію технічних та виробничих процесів. Сюди входять системи автоматизації виробництва, системи контролю якості, системи моніторингу обладнання та інші технічні інструменти, спрямовані на підтримку виробничо-технічних завдань організації.

За рівнем діяльності інформаційні системи поділяються на: держані, територіальні, галузеві та локальні. Державні інформаційні системи призначені для використання на рівні держави або великого адміністративно-територіального одиниці. Територіальні інформаційні системи використовуються на рівні конкретного територіального утворення, такого як регіон, область чи місто. Галузеві інформаційні системи спеціалізуються на конкретній галузі діяльності. Локальні інформаційні системи використовуються на рівні окремого підприємства, організації чи установи.

Відповідно до рівня централізації обробки інформації інформаційні системи поділяються на: централізовані, децентралізовані та змішані. Централізовані інформаційні системи зосереджені в одному центральному пункті, де виконується основна частина обчислень та прийняття рішень. Децентралізовані інформаційні системи розподілені між різними локальними пунктами, що дозволяє кожному підрозділу або відділенню самостійно керувати своєю частиною обчислень. Змішані (гібридні) інформаційні системи використовують елементи як централізованого, так і децентралізованого підходів.

За ступенем автоматизації інформаційні системи поділяються на: інформаційно-управлінські, інформаційно-довідкові, інформаційно-пошукові та системи для підтримки управлінського рішення. Інформаційно-управлінські системи призначені для автоматизації та оптимізації управлінських процесів у підприємстві або організації. Інформаційно-

довідкові системи призначені для забезпечення користувачів інформацією, яка використовується для виконання їхніх повсякденних обов'язків та прийняття рішень. Інформаційно-пошукові системи надають можливість користувачам здійснювати ефективний пошук інформації. Системи для підтримки управлінського рішення допомагають в прийнятті управлінських рішень на основі аналізу даних, моделювання та інші аспекти.

В залежності від рівня керованого виробничого процесу інформаційні системи поділяються на: для виробництва з безперервним процесом, для виробництва з дискретним процесом та змішані. Інформаційні системи для виробництва з безперервним процесом спрямовані на автоматизацію та контроль за безперервними технологічними процесами, де виробництво відбувається без перерви. Інформаційні системи для виробництва з дискретним процесом спрямовані на автоматизацію та управління виробництвом, де виробничі процеси розділені на конкретні етапи чи операції. Змішані інформаційні системи об'єднують елементи інформаційного управління для якісно різних виробничих процесів, які можуть включати як безперервні, так і дискретні аспекти.

В залежності від рівня інтеграції функцій інформаційні системи поділяються на: багаторівнева з інтеграцією за рівнями адміністрування та багаторівнева з інтеграцією за рівнями планування. Багаторівнева інформаційна система з інтеграцією за рівнями адміністрування розглядаються через призму адміністративних рівнів в організації. Багаторівнева інформаційна система з інтеграцією за рівнями планування орієнтовані на інтеграцію функцій через різні рівні планування в організації.

2.2 Застосування інформаційних систем для потреб обліку, аудиту та економічного аналізу

Інформаційна система складається з комп'ютерів, комп'ютерних мереж, програм, баз даних, людей, документів та різноманітних технічних і

програмних засобів зв'язку. Ця система є об'єднаною системою обробки інформації, в якій основною метою є організація, збереження та передача інформації. Розробка та створення інформаційних систем бухгалтерського обліку є значущим завданням для автоматизації управління будь-якого підприємства чи організації. Масштаб підприємства, характеристики економічного об'єкта, особливості форми організації бухгалтерського обліку і політики, а також інші фактори впливають на розробку інформаційних систем.

Розробники інформаційних систем бухгалтерського обліку зустрічаються із такими проблемами:

- вибір методології для розробки бухгалтерського обліку;
- адаптація стандартного програмного забезпечення до конкретних умов застосування;
- створення інформаційної системи “з нуля”;
- вибір програмного продукту або програмних інструментів для проектування інформаційної системи бухгалтерського обліку;
- обґрунтування складу автоматизованих функцій та робочого місця бухгалтера;
- розробка інформаційно-технологічної конструкції інформаційної системи бухгалтерського обліку;
- ступінь інтеграції інформаційної системи бухгалтерського обліку з окремими функціональними підсистемами;
- встановлення обмежень на вартість інформаційної системи та час її розробки [30, с. 64].

Інформаційні системи та програмні продукти для автоматизації бухгалтерського обліку, які використовуються, постійно модернізуються внаслідок наявності нових технічних засобів, розвитку передових інформаційних технологій та змін у законодавстві щодо бухгалтерського обліку. Ринок бухгалтерських програм сформувався ще в кінці 1980-х років, але й донині продовжує поповнюватися абсолютно новими програмними

продуктами (зміна версій, форм, розширення та підвищення доступних інформаційних технологій і т. д.).

За ступенем повноти та інтеграцією бухгалтерських функцій розрізняються наступні типи комп'ютерних систем бухгалтерського обліку:

- системи для окремих ділянок бухгалтерського обліку, які призначені для автоматизації конкретних аспектів обліку;
- комплексні системи, що охоплюють всі аспекти бухгалтерського обліку;
- системи бухгалтерського обліку з розширенням функцій, такі як торгові системи, складські системи, системи управління продажами, системи закупівель і т.д.;
- повністю інтегровані з функціями управління підприємством комп'ютерні системи бухгалтерського обліку [31, с. 29].

Вивчення інформаційних систем для потреб обліку, аудиту та економічного аналізу здійснювалося на прикладі господарської діяльності Філія “ДЕЛЯТИНСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО” ДП “ЛІСИ УКРАЇНИ”. Основним видом діяльності підприємства є лісництво. Для обліково-аналітичних та контрольних операцій використовуються програмне забезпечення “BASБухгалтерія”, “М.Е.Дос” та для деяких господарських [потреб MSExcel.

У системі BASБухгалтерія реалізується використання стандартних інформаційних технологій, включаючи:

1. Створення типових господарських операцій, які містять шаблони бухгалтерських проводок, з можливістю налаштування кореспонденції цих проводок з робочим планом рахунків.
2. Узгодження додаткових реквізитів проводок з довідниками аналітичних рахунків.
3. Створення стандартних текстів коментарів для бухгалтерських проводок.

4. Представлення інформації з первинних облікових документів у електронному форматі, використовуючи екранні форми для введення та редагування.

5. Забезпечення підтримки валютного обліку включає шаблон проводки з обов'язковими реквізитами, такими як код виду валюти та валютний курс, які використовуються для автоматичного розрахунку валютної суми проводки.

6. Створення реєстрів первинних облікових даних різних типів включає:

–“Проводки”– основний реєстр, що містить бухгалтерські проводки, кореспонденцію рахунків та суми проводок.

–“Операції”– реєстр інформації про господарські операції, зареєстровані в обліку. Кожній операції відповідає типова операція, що автоматично формує бухгалтерські проводки у реєстрі “Проводки”. Встановлено заборону прямого редагування бухгалтерських проводок, крім через редагування самої операції. Це гарантує ефективність та правильність коригування облікових даних. Зазвичай типові операції групуються за розділами бухгалтерського обліку, пов'язаними з конкретними функціональними робочими місцями бухгалтера.

–“Документи”– реєстр, що містить оформлені відповідно до стандартних форм відомості первинних документів. Кожен типовий документ пов'язаний з типовою операцією, тому при реєстрації документів автоматично створюється запис у реєстрах “Операції” і “Проводки”. Цей метод введення облікових даних є найбільш оптимальним, оскільки документальне оформлення господарської операції та відпрацювання проводок в обліку відбувається практично одночасно. Проте також можлива їхнє розділення у часі: спочатку підготувати документ, а потім відпрацювати його в обліку. Редагування бухгалтерських проводок або операцій безпосередньо, обхідною шляхом редагування підготовленого первинного документа, заборонено; редагування виконується не через “червоне сторно”, а шляхом створення документа на зміну.

7. Реалізація програмного контролю для перевірки точності та повноти введених первинних облікових даних, включаючи перевірку кореспонденції рахунків за допомогою “коректних бухгалтерських проводок”.

8. Забезпечення санкціонованого доступу до бази даних під час введення і редагування облікових даних.

9. Здійснення фільтрації бухгалтерських проводок, операцій і документів для їх вибірки, аналізу, редагування, копіювання тощо.

10. Автоматичне заповнення стандартних форм зовнішньої звітності, таких як баланс, додатки до балансу, податкові картки, декларації про доходи, довідки до Пенсійного фонду, форми статистичної звітності та інші.

11. Здійснення операцій імпорту і експорту даних бази даних, окремих форм документів, включаючи звітні.

12. Забезпечення доступу до офісних програмних продуктів, таких як текстовий редактор, електронна таблиця, браузер, електронна пошта, органайзер і інші.

Приклади введення бухгалтерський проведення у Філії “ДЕЛЯТИНСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО” ДП “ЛІСИ УКРАЇНИ” наведено у табл. 2.2. Для раціонального планування та управління всіма процесами на підприємстві директор використовує спеціальну систему звітів, яка є вбудована в даний програмний продукт. Знаходяться ці дані в розділі “Керівнику”. Тут директор може спостерігати за рухом коштів, питомою вагою і співвідношенням дебіторської і кредиторської заборгованості, станом запасів та інших ТМЦ [32, с. 68]. Звіти мають як табличний так і графічний вигляд, що є зручно для перегляду та ухвалення оперативних управлінських рішень та здійснення контролю.

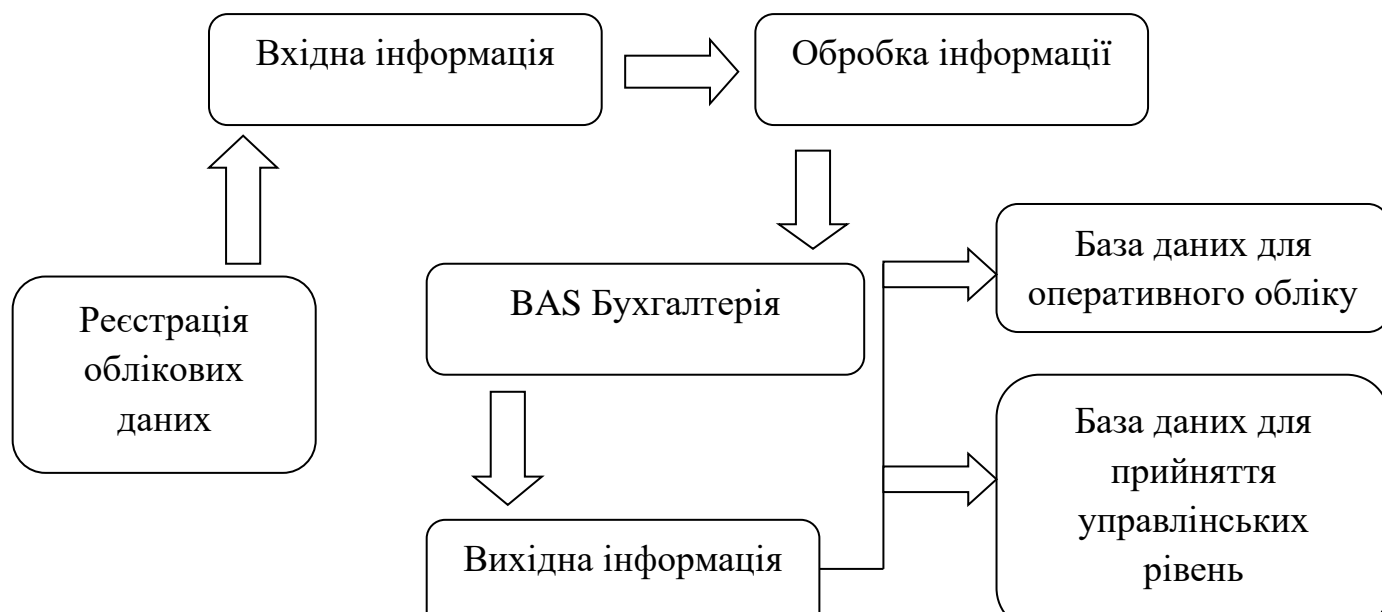
Таблиця 2.2

**Типові кореспонденції рахунків у Філії “ДЕЛЯТИНСЬКЕ ЛІСОВЕ
ГОСПОДАРСТВО” ДП “ЛІСИ УКРАЇНИ”**

Зміст господарських операцій	Дт	Кт
Отримано в касу гроші з розрахункового рахунка	301	311

Погашено заборгованість покупців	311	361
Повернуто до каси невикористаний аванс підзвітної особи	301	37
Оприбутковано надлишкову готівку в касі	301	718
Внесено готівку з каси на поточний рахунок	311	301
Виявлено нестачу готівки в касі	375	311
Виплачено заробітню плату працівникам	661	311
Придбання МШП за плату у постачальника	22	631
Відображено податковий кредит	641	631
Реалізовано готову продукцію	26	701
Відображено податкове зобов'язання	701	641
Списано собівартість готової продукції	901	26
Списано витрати на фінансові результати	79	901
Списано доходи на фінансові результати	701, 718	791
Отримано фінансовий результат - прибуток	791	441

Бухгалтерська система управління, зокрема облік, є основною складовою, оскільки вона відіграє ключову роль у керуванні потоками інформації. Бухгалтерська автоматизована інформаційна система управління підприємством охоплює в собі багато складових, таких як фінансовий облік, статистичний облік, частково управлінський облік (оскільки використовується програма немає необхідного пакету звітів), складський облік, маркетинг, збут, кадровий облік, документообіг і розрахунки з контрагентами. Вона виступає в ролі зв'язкового елемента між економічною діяльністю та персоналом, що приймає управлінські рішення досліджуваного підприємства (рис. 2.1).

Рис. 2.1 Автоматизація процесів у Філії “ДЕЛЯТИНСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО” ДП “ЛІСИ УКРАЇНИ”

Отже, дані щодо господарської діяльності суб'єкта господарювання вводяться в інформаційну систему як вхідні дані, а отримана обліково-економічна інформація є основою для аналізу і аудиту, а також прийняття обґрунтованих управлінських рішень.

Бухгалтерська обліково-економічна інформація, яка може бути оперативною, зведеною або підсумковою, допомагає не лише зрозуміти та проаналізувати фактичний фінансовий стан підприємства, а й дозволяє прогнозувати результати діяльності підприємства при ухваленні різних варіантів управлінських рішень.

За допомогою застосування М.Е.Дос досліджуване підприємство подає звітність у контролюючі органи. Проте формується звітність у BASБухгалтерії, і готовий файл вже імпортується у М.Е.Дос. Використання цього програмного забезпечення спрощує процес перевірки звітності та забезпечує точність та надійність інформації, яка подається до контролюючих органів. Також варто зазначити, що застосунок М.Е.Дос надає можливість забезпечити своєчасність подачі звітності, що є ключовим аспектом у співробітництві з контролюючими органами і забезпечує відсутність штрафів або інших негативних наслідків для досліджуваного підприємства.

У MSExcel підприємство формує деякі внутрішні звіти та документи, яких немає в інформаційній системі BASБухгалтерії. Наприклад, таблиць обліку робочого часу, розрахунково-платіжну відомість, внутрішні звіти, реєстр договорів та іншу інформацію необхідну для аналізу і контролю і яка не наводиться в основні програми для ведення обліку.

Таким чином, застосування інформаційних систем для потреб обліку, аудиту та економічного аналізу відкриває широкі можливості для підвищення ефективності господарської діяльності. Більш того, інформаційні системи сприяють підвищенню рівня відкритості та прозорості в управлінні.

2.3 Напрямки удосконалення процесів організації обліку, аудиту та аналізу із використання інформаційних систем

У нових економічних умовах важливими стають аспекти вдосконалення методів і засобів збору, аналізу та структурування управлінської інформації у визначених контекстах. Глобальні тенденції у сфері цифровизації надихають керівників підприємств та організацій активно пошукувати шляхи для підвищення продуктивності своєї діяльності. Зростання рівня автоматизованих систем сприяє посиленню взаємодії між окремими системами та підсистемами, які об'єднують управління технологічними процесами, оперативне управління, планування, адміністративно-господарську діяльність, проектування тощо, і націлені на інтеграцію їх у єдину систему управління об'єктом.

У сучасний час автоматизація облікових процесів розвивається на основі наявних технологій обробки облікової інформації та зниження її трудомісткості, але можливості такої автоматизації досить обмежені. Це пояснюється тим, що існуюча методологія обліку була розроблена для ручного ведення [33, с. 63]. На сьогоднішній момент існує певна невідповідність між потужностями комп'ютерів, які використовуються для обліку і контролю на практиці, і можливостями автоматизації. Хоча електронно-обчислювальні машини полегшують роботу бухгалтера, вони не приносять нічого нового у змісті роботи, оскільки для цього потрібні зміни в управлінні, перегляд методології обліку, а також вдосконалення організації цих процесів для відповідності потребам управління.

Удосконалення процесів організації обліку, аудиту та аналізу залежить від ефективного використання інформаційних систем і технологій. Одним з напрямків удосконалення є впровадження інтегрованих інформаційних систем, які забезпечують автоматизоване збирання, обробку та аналіз даних з різних джерел. Це дозволяє зменшити ручну працю та підвищити точність і швидкість обробки інформації.

Основні методологічні аспекти створення автоматизованої системи обліку та контролю на основі автоматизованого робочого місця бухгалтера мають забезпечувати уніфікований підхід до розробки окремих компонентів та їхнього функціонування як єдиної системи. Важливим методологічним принципом є автоматизоване формування облікових даних одночасно з їхнім збереженням на машинному носії [34, с. 100].

Стосовно діяльності Філії “ДЕЛЯТИНСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО” ДП “ЛІСИ УКРАЇНИ”, то облік, аудит та аналіз ведеться автоматизованим способом, як уже зазначалося. Проте, на нашу думку, дещо недостатнім є наявне програмне забезпечення. Для удосконалення процесів обліку, аналізу і аудиту на підприємстві пропонується поліпшити існуючі програмні продукти (рис. 2.2).

Напрямки удосконалення процесів організації обліку, аудиту та аналізу з використанням інформаційних систем включають:

- автоматизацію рутинних процесів (Інформаційні системи допомагають автоматизувати рутинні операції, такі як ведення обліку, підготовка звітності та аудиторських перевірок, що зменшує час і зусилля, потрібні для їх виконання);
- впровадження аналітичних інструментів (інформаційні системи надають доступ до аналітичних інструментів, що дозволяють проводити більш детальний та об'єктивний аналіз фінансової інформації, виявляти тенденції та ризики, а також приймати обґрунтовані управлінські рішення);

Автоматизація
рутинних
процесів

Впровадження
аналітичних
інструментів

Рис. 2.2 Удосконалення процесів організації обліку, аудиту та аналізу із використання інформаційних систем

– розширення облікового функціоналу (розширення облікового функціоналу може включати розробку та впровадження нових модулів в програмне забезпечення);

– поліпшення інтегрованих процесів (розширення функціоналу може включати інтеграцію облікової системи з іншими інформаційними системами в підприємстві).

Кожний з цих напрямів є важливим, і може реалізуватися при правильному підборі програмного забезпечення. І так, програму BASБухгалтерія пропонується замінити на BASБухгалтерія КОРП. BAS Бухгалтерія КОРП відзначається низкою переваг, що робить її важливим інструментом для підприємств. Серед них можна виділити:

1. Широкий функціонал. Оскільки програмне забезпечення BAS Бухгалтерія КОРП має широкий набір функцій, що охоплює всі основні аспекти бухгалтерського обліку, фінансового управління, звітності та інші фінансові процеси, що робить його відмінним інструментом для підприємств будь-якого розміру та галузі.

2. Використання BAS Бухгалтерія КОРП дозволяє підвищити ефективність облікових процесів, зменшити час, необхідний для виконання рутинних операцій та забезпечити точність та надійність фінансової звітності.

3. BAS Бухгалтерія КОРП може легко інтегруватися з іншими програмними системами, що дозволяє створювати цілісні інформаційні середовища та забезпечує безперервність облікових процесів.

4. BAS Бухгалтерія КОРП зазвичай надається з високоякісною технічною підтримкою та регулярними оновленнями, що дозволяє підприємствам залишатися на крок попереду в управлінні фінансами та бухгалтерією.

Ці переваги роблять BAS Бухгалтерія КОРП привабливим вибором для підприємств, що прагнуть оптимізувати свої бухгалтерські процеси та підвищити ефективність діяльності. Проте однією із основних переваг це є розширене програмного модуля в частині заробітної плати. Цей модуль дозволяє автоматизувати процеси розрахунку заробітної плати, включаючи облік різноманітних видів виплат, відрахування податків та внесків до соціальних фондів, формування звітності для податкових органів та інших структур. Це дозволяє значно зменшити ризик помилок та зберегти час, який раніше витрачався на ручне обчислення та оформлення документів з оплатою праці. Такий розширений функціонал стає невід'ємною частиною BAS Бухгалтерії КОРП і робить його ще більш привабливим вибором для підприємств, що прагнуть оптимізувати свої бухгалтерські процеси та підвищити ефективність своєї діяльності.

Щодо програми подання звітності, то безумовно програмний продукт М.Е.Дос є якісним інструментом для подання звітності. Проте недоліком є те, що для подачі звітності необхідно спочатку сформувати її в бухгалтерській програмі, вивантажити і завантажити уже у програму для подання звітності. Якщо виявилася якась помилка, то дії потрібно повторити. Тому спеціально для програмних продуктів BAS є програма для подання звітності FredoZvit.

Вона автоматично самостійно здійснює обмін з бухгалтерською програмою та заповнює вибрані види звітів [35, с. 91].

Інтеграція FredoZvit з програмними продуктами BAS створює зручну та ефективну систему для підготовки та подання різноманітних фінансових звітів. Після налаштування в програмі FredoZvit вибраних параметрів та типів звітів, програма автоматично отримує необхідні дані з бухгалтерської програми BAS і заповнює відповідні поля у відповідних формах звітності.

Такий підхід дозволяє значно зменшити час, необхідний для підготовки звітності, а також мінімізує ризик помилок та недоліків у процесі складання фінансової звітності. Крім того, використання програми FredoZvit спрощує процес співпраці з податковими органами та іншими контролюючими установами, оскільки вона дозволяє швидко та точно надавати необхідну інформацію у необхідному форматі.

Також існують і інші програмні продукти, які полегшують та автоматизують різні обліково-аналітичні процедури. Проте недоліком є те, що вони потребують затрати коштів, які не завжди є вільними у підприємства. Це становить значний бар'єр для впровадження таких систем, особливо для державних підприємств.

Таким чином, удосконалення процесів організації обліку, аудиту та аналізу з використанням інформаційних систем є ключовим етапом у підвищенні ефективності та конкурентоспроможності підприємства. Інформаційні системи дозволяють автоматизувати та оптимізувати облікові процеси, забезпечуючи швидкий доступ до необхідної інформації, а також підвищують рівень точності та достовірності даних. Крім того, вони надають можливість проведення більш детального аналізу діяльності підприємства, що сприяє прийняттю обґрунтованих управлінських рішень. Застосування інформаційних систем у сфері обліку, аудиту та аналізу є необхідним кроком для вдосконалення внутрішніх процесів та забезпечення високої ефективності підприємства в умовах сучасного ринкового середовища.

РОЗДІЛ 3. ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ І ТЕХНОЛОГІЙ В ОБЛІКУ, АУДИТІ ТА АНАЛІЗІ

3.1 Оцінка факторів впливу на розвиток інформаційних систем і технологій

В сучасному світі інформаційні системи і технології відіграють ключову роль у розвитку суспільства, економіки та культури. Постійний розквіт та еволюція цих систем обумовлені впливом різноманітних факторів, які варіюються від технічних до економічних, соціокультурних, організаційних та правових аспектів. Оцінка цих факторів є важливим етапом у розумінні та прогнозуванні подальшого розвитку інформаційних систем і технологій.

В сучасному світі інформаційні системи і технології відіграють ключову роль у розвитку суспільства, економіки та культури. Постійний розквіт та еволюція цих систем обумовлені впливом різноманітних факторів, які варіюються від технічних до економічних, соціокультурних, організаційних та правових аспектів [36, с. 28]. Оцінка цих факторів є критичним етапом у розумінні та прогнозуванні подальшого розвитку інформаційних систем і технологій. Цей вступ детально розгляне важливість кожного з цих факторів та їх вплив на розвиток інформаційного середовища, щоб надати чітке уявлення про шляхи досягнення успіху в цій стратегічно важливій галузі.

Вплив організаційно-економічних чинників як у внутрішньому, так і у зовнішньому середовищі на прогрес інформаційних систем і технологій є важливою складовою ефективності виробничої діяльності підприємства. За допомогою аналізу вітчизняних і зарубіжних досліджень, було проведено SWOT-аналіз особливостей розвитку інформаційних систем і технологій, зокрема в контексті обліку, аудиту і аналізу (табл. 3.1).

Таблиця 3.1

SWOT-аналіз оцінки впливу факторів на розвиток інформаційних систем і технологій

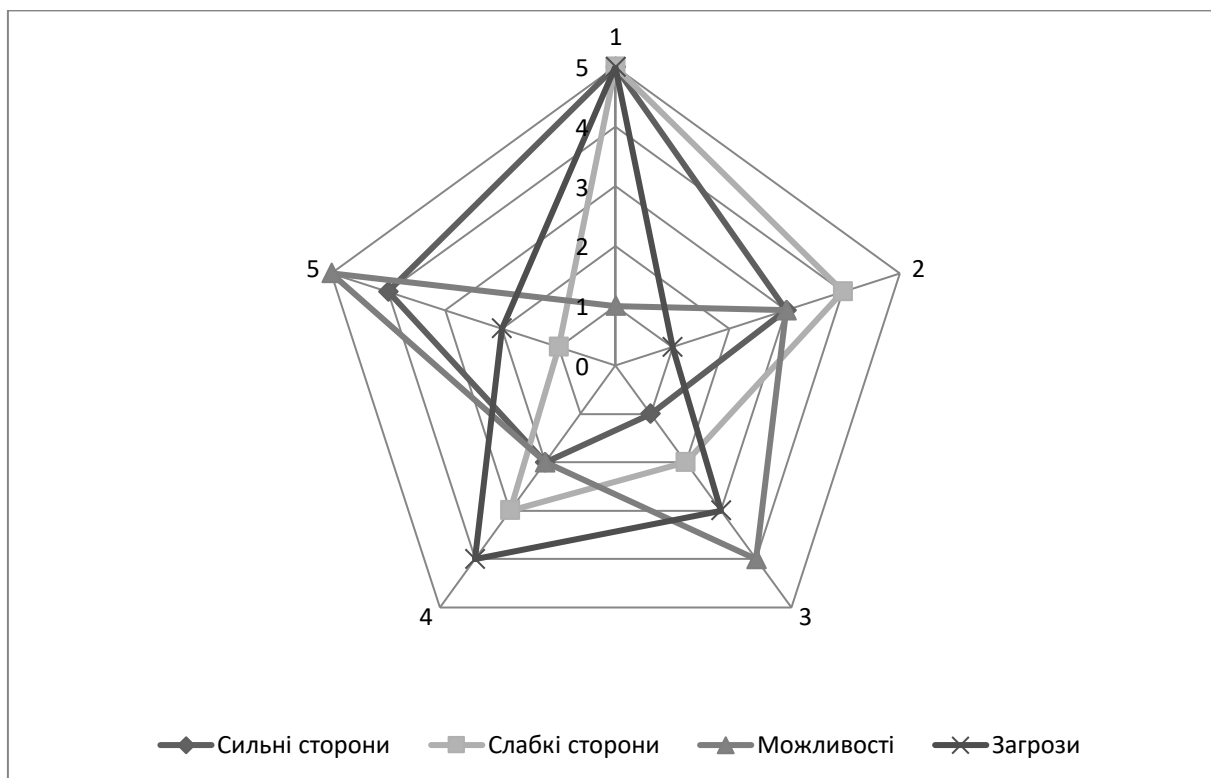
Сильні сторони	Слабкі сторони
1. Прогрес у галузі обчислювальної техніки та технологій. 2. Інновації в області технологій зберігання даних та обробки інформації. 3. Зростання конкурентоспроможності підприємства. 4. Ефективність та окупність впровадження нових інформаційних систем. 5. Інтеграція інформаційних систем.	1. Безпека інформаційних систем та технологій. 2. Вартість сучасних інформаційних систем та технологій. 3. Несприйняття або низька придатність інформаційних систем користувачами. 4. Недоліки в інтеграції інформаційних систем. 5. Труднощі у масштабуванні систем
Можливості	Загрози
1. Віддалене управління в організаціях. 2. Розвиток інформаційної інфраструктури підприємства. 3. Розвиток інтернаціоналізації виробничо-господарської й комерційної діяльності підприємств. 4. Легкий доступ до ринків та співпраці зі спеціалістами 5. Підвищення якості своїх продуктів і послуг.	1. Скорочення кількості працівників на підприємстві. 2. Вплив економічних криз та змін на інвестиції в ІТ сектор 3. Неадекватне забезпечення інтерфейсу користувача. 4. Швидкість та доступність Інтернет-мережі. 5. Наявність сильної конкуренції.

Матриця SWOT встановлює взаємозв'язки між “внутрішніми” (сильні та слабкі сторони) та “зовнішніми” (можливості та загрози) факторами, які мають стратегічне значення для управління підприємством. Для кращого розуміння взаємозв'язків впливу, важливо визначити рівень впливу окремих “сильних сторін”, “слабких сторін”, “можливостей” та “загроз” (рис. 3.1).

Забезпечення умов розвитку інформаційних систем і технологій в обліку, аудиті та аналізі підприємствами повинно включати:

- віддалене управління в організаціях за допомогою інформаційних систем та технологій;

- розвиток інформаційної інфраструктури підприємства включає в себе процес покращення та розширення технічних засобів, програмного забезпечення та процедур.

Рис. 3.1 Оцінка впливу факторів на розвиток інформаційних систем і технологій в обліку, аудиті та аналізі

– розвиток інтернаціоналізації виробничо-господарської й комерційної діяльності полягає у зростанні міжнародної присутності та взаємодії підприємств;

– легкий доступ до ринків та співпраці зі спеціалістами з різних країн сприяє швидкому розповсюдженню інформаційних інновацій;

– використання нових систем стимулює виробництво більш якісної продукції.

До позитивного впливу слід віднести: прогресування у галузі обчислювальної техніки та технологій; швидка обробка великого масиву даних та її довготривале зберігання; зростання рівня конкурентоспроможності підприємства; підвищення ефективності та окупності впровадження нових інформаційних систем; процесінтеграції інформаційних систем.

Надійний та ефективний інтерфейс користувача сприяє покращенню загального враження від використання програм або систем. Забезпечення зручного, інтуїтивно зрозумілого та ергономічного інтерфейсу сприяє підвищенню задоволення користувачів від взаємодії з продуктами підприємства. Це може позитивно позначитися на їхній лояльності до бренду, зменшити кількість запитів до служби підтримки та сприяти позитивному відгуку про продукт або послугу від користувачів. Покращений користувацький досвід також може збільшити ймовірність повторного використання продукту та рекомендацій його друзям та колегам [37, с. 112].

Стосовно шкідливого впливу розвитку інформаційних систем і технологій в обліку, аудиті та аналізі слід виокремити наступні чинники впливу:

- скорочення кількості працівників підприємства через заміщення їх сучасними технічними засобами;
- вплив економічних криз та змін на інвестиції в ІТ сектор, де інвестори можуть зменшувати свої інвестиції;
- неадекватне забезпечення інтерфейсу користувача низька зручність використання можуть вплинути на прийняття інформаційних систем користувачами;
- поганий доступ до Інтернету та його низька швидкість негативно впливає на використання інформаційних систем та технологій;
- наявність сильної конкуренції може ускладнити введення нових технологій на ринок або знизити прибутковість існуючих систем.

До негативного впливу слід віднести наступні чинники: порушення безпеки інформаційних систем та технологій; висока вартість сучасних інформаційних систем та технологій; несприйняття або низька придатність інформаційних систем користувачами; проблеми із інтеграцією інформаційних систем; виникнення труднощів у масштабуванні систем.

Недостатня захищеність інформаційних систем може призвести до витоку конфіденційної інформації, крадіжок даних або атак з боку

зловмисників. Це може суттєво пошкодити репутацію підприємства, призвести до втрати довіри клієнтів та партнерів, а також завдати значних фінансових втрат.

Побудова та підтримка ефективних інтерфейсів може вимагати значних витрат на розробку, впровадження та підтримку, особливо в разі використання сучасних технологій та найкращих практик. Висока вартість може стати перешкодою для підприємств з обмеженим бюджетом або призвести до нестабільності фінансового стану підприємства.

Якщо інтерфейс не відповідає потребам та очікуванням користувачів, це може призвести до їхнього незадоволення та відмови від використання продукту або послуги. Недоцільний інтерфейс може також вплинути на продуктивність користувачів та призвести до втрати часу на навчання та адаптацію до системи. Недостатня сумісність інтерфейсів може ускладнити процес інтеграції різних інформаційних систем у межах підприємства, що може призвести до розривів у взаємодії між підрозділами та втрати цінної інформації.

Оцінка факторів впливу на розвиток інформаційних систем і технологій є надзвичайно важливим етапом для будь-якої компанії чи організації, що прагне підтримувати конкурентоспроможність та інноваційність у сучасному світі. Аналіз цих факторів дозволяє зрозуміти потенційні можливості та загрози, які можуть вплинути на діяльність підприємства, а також визначити сильні та слабкі сторони його інформаційних систем.

Прогрес у галузі обчислювальної техніки та технологій, швидка обробка великого масиву даних, зростання конкурентоспроможності та підвищення ефективності впровадження нових інформаційних систем визначаються як суттєві позитивні чинники, які сприяють розвитку інформаційних технологій.

З іншого боку, неадекватне забезпечення інтерфейсу користувача, проблеми з безпекою інформаційних систем, висока вартість сучасних технологій та інші негативні фактори можуть стати серйозною перешкодою для розвитку та впровадження інформаційних систем. Тому стратегічне

управління й аналіз цих факторів відіграють ключову роль у розробці ефективних стратегій розвитку, що дозволяють компаніям адаптуватися до змін у внутрішньому та зовнішньому середовищі, забезпечуючи стабільний та успішний шлях до інноваційного росту.

3.2 Результати аналізу розвитку підприємства із використанням інформаційних систем і технологій в обліку, аудиті та аналізі

В сучасному світі інформаційні системи та технології відіграють ключову роль у розвитку підприємств та підвищенні їх ефективності. Аналіз стану впровадження інформаційних систем у сфері обліку, аудиті та аналізу надає важливі висновки щодо використання цих технологій для оптимізації діяльності підприємства.

Результати такого аналізу дають можливість оцінити наявність та ефективність інформаційних систем, їх відповідність потребам підприємства та спрямованість на досягнення стратегічних цілей. Аналіз розвитку підприємства за допомогою інформаційних систем і технологій у сфері обліку, аудиті та аналізу відображає не лише поточний стан використання цих засобів, але й розкриває потенційні можливості для подальшого росту та вдосконалення [38, с. 445].

Завдяки аналізу підприємство може ідентифікувати слабкі та сильні сторони своєї інформаційної інфраструктури, а також виявити можливості для впровадження нових технологій та підвищення ефективності використання наявних інструментів. Такий аналіз стає важливою основою для стратегічного планування та прийняття рішень щодо подальшого розвитку підприємства.

Основними показниками стабільного розвитку підприємства є його ліквідність та платоспроможність, фінансовий стан. Дані показники у Філії “ДЕЛЯТИНСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО” ДП “ЛІСИ УКРАЇНИ”

розраховують на основі показників фінансової звітності (Додаток А), сформованої за допомогою програмного продукту BAS Бухгалтерія.

Ліквідність та платоспроможність – це ключові показники фінансового стану підприємства, які визначають його здатність виконувати свої фінансові зобов'язання. Однак, ці два поняття мають різний зміст і вимірюються різними метриками.

Ліквідність визначає, наскільки швидко та легко підприємство може перетворити свої активи на готівку або еквіваленти готівки для покриття своїх поточних зобов'язань. Основними показниками ліквідності є поточне співвідношення, швидке співвідношення та абсолютна ліквідність. Вони визначають, чи вистачить у підприємства достатньо активів, які можна легко та швидко конвертувати в готівку, для виконання поточних зобов'язань.

Платоспроможність, з іншого боку, вказує на здатність підприємства виконувати свої платіжні зобов'язання у встановлені терміни. Основними показниками платоспроможності є показники заборгованості та показники забезпеченості боргів. Платоспроможність відображає ступінь ризику неплатоспроможності підприємства та його здатність уникнути фінансових труднощів внаслідок невиконання своїх зобов'язань перед кредиторами [39, с. 59].

Отже, ліквідність та платоспроможність є важливими аспектами фінансового здоров'я підприємства. Їх аналіз дозволяє оцінити стабільність фінансового стану підприємства та визначити стратегії управління фінансами для забезпечення його успішної діяльності.

Тому проведемо оцінку ліквідності і платоспроможності у Філії “ДЕЛЯТИНСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО” ДП “ЛІСИ УКРАЇНИ” за 2022-2023 рр. (табл. 3.2).

**Оцінка платоспроможності та ліквідності у Філії “ДЕЛЯТИНСЬКЕ
ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО” ДП “ЛІСИ УКРАЇНИ” за 2022-2023 рр.**

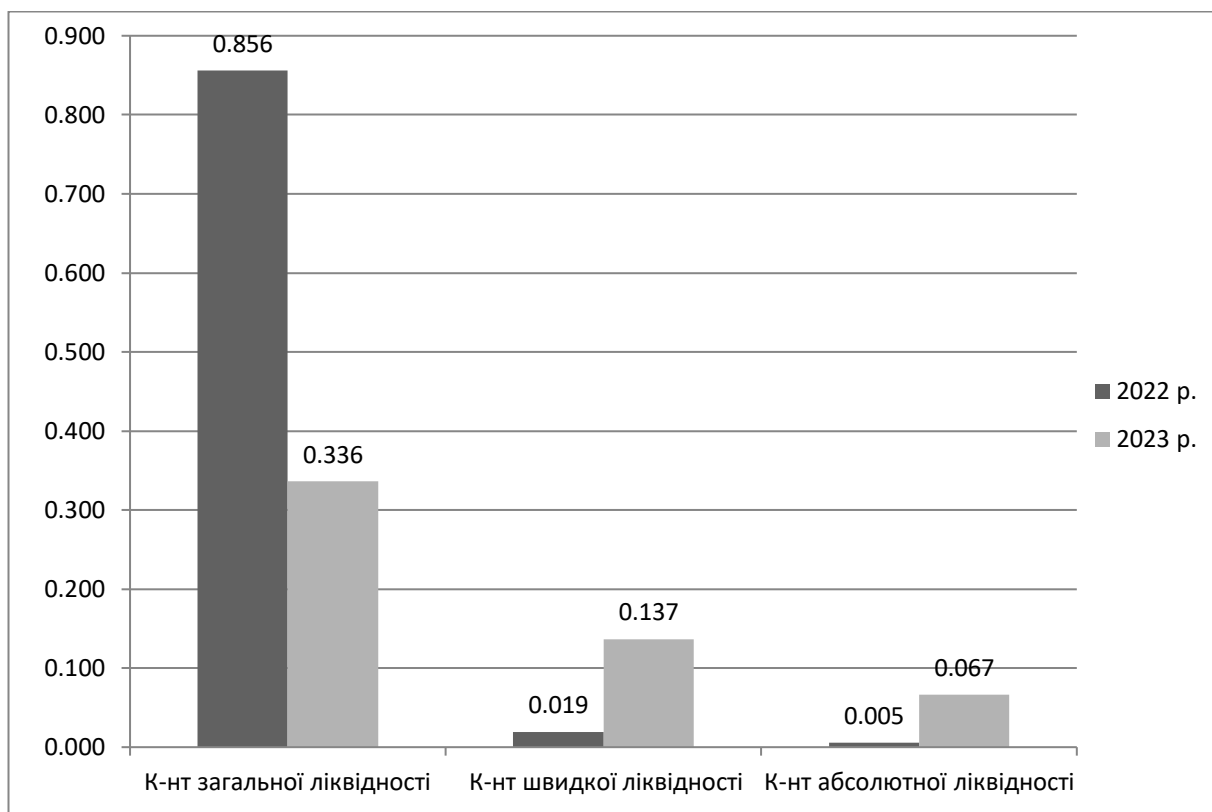
Показники	2022 р.	2023 р.	Граничне значення	Відхилення, + / –	
1. Оборотні активи в т.ч.	6844	8452,3	-	1608,3	-
а) запаси	3148	3306,9	-	158,9	-
б) дебіт. заборг-сть	109	1764,1	-	1655,1	-
в) грошові кошти	42	1677,1	-	1635,1	-
2. Поточні зобов'язання	7996	25152,8	-	17156,8	-
3. К-нт загальної ліквідності	0,856	0,336	2,0	-0,520	-1,664
4. К-нт швидкої ліквідності	0,019	0,137	0,8	0,118	-0,663
5. К-нт абсолютної ліквідності	0,005	0,067	0,2	0,061	-0,133

З проведеного розрахунку видно, що коефіцієнт загальної ліквідності, коефіцієнт швидкої ліквідності та коефіцієнт абсолютної ліквідності не перевищують граничне значення, що є негативним явищем для підприємства. Коефіцієнт загальної ліквідності визначає, наскільки підприємство може виконати свої поточні зобов'язання за допомогою всіх своїх активів. Якщо значення цього коефіцієнта нижче нормативу, це може свідчити про недостатню ліквідність компанії і може викликати проблеми при виконанні платежів. Коефіцієнт швидкої ліквідності вимірює здатність підприємства погасити свої короткострокові зобов'язання за допомогою його найбільш ліквідних активів. Якщо цей показник також нижче встановленого рівня, це може свідчити про фінансові труднощі, оскільки недостатність готівки або еквівалентів готівки може перешкоджати погашенню зобов'язань у строк. Нарешті, коефіцієнт абсолютної ліквідності визначає здатність підприємства виконати свої поточні зобов'язання, використовуючи лише його найбільш ліквідні активи, які є готівкою або еквівалентами готівки. Це важливий показник, оскільки демонструє, наскільки швидко підприємство може

реагувати на фінансові труднощі. Якщо цей коефіцієнт також нижче порогового значення, це може вказувати на потенційні ризики для фінансової стабільності підприємства.

Наочне відображення результатів отриманих результатів вище проведеного дослідження наведено на рис. 3.2.

Рис. 3.2 Динаміки зміни показників ліквідності та платоспроможності у Філії “ДЕЛЯТИНСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО” ДП “ЛІСИ УКРАЇНИ” за 2022-2023 рр.

Аналіз рівня фінансової стійкості підприємства є важливою складовою фінансового менеджменту, яка дозволяє оцінити його здатність витримати фінансові труднощі та стресові ситуації. Фінансова стійкість визначається рівнем капіталізації, здатністю покривати поточні та майбутні зобов'язання, а також здатністю генерувати достатній рівень прибутку для забезпечення стабільної діяльності підприємства. Тому проведемо аналіз рівня фінансової стійкості у Філії “ДЕЛЯТИНСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО” ДП “ЛІСИ УКРАЇНИ” за 2022-2023 рр. (табл. 3.3).

Таблиця 3.3

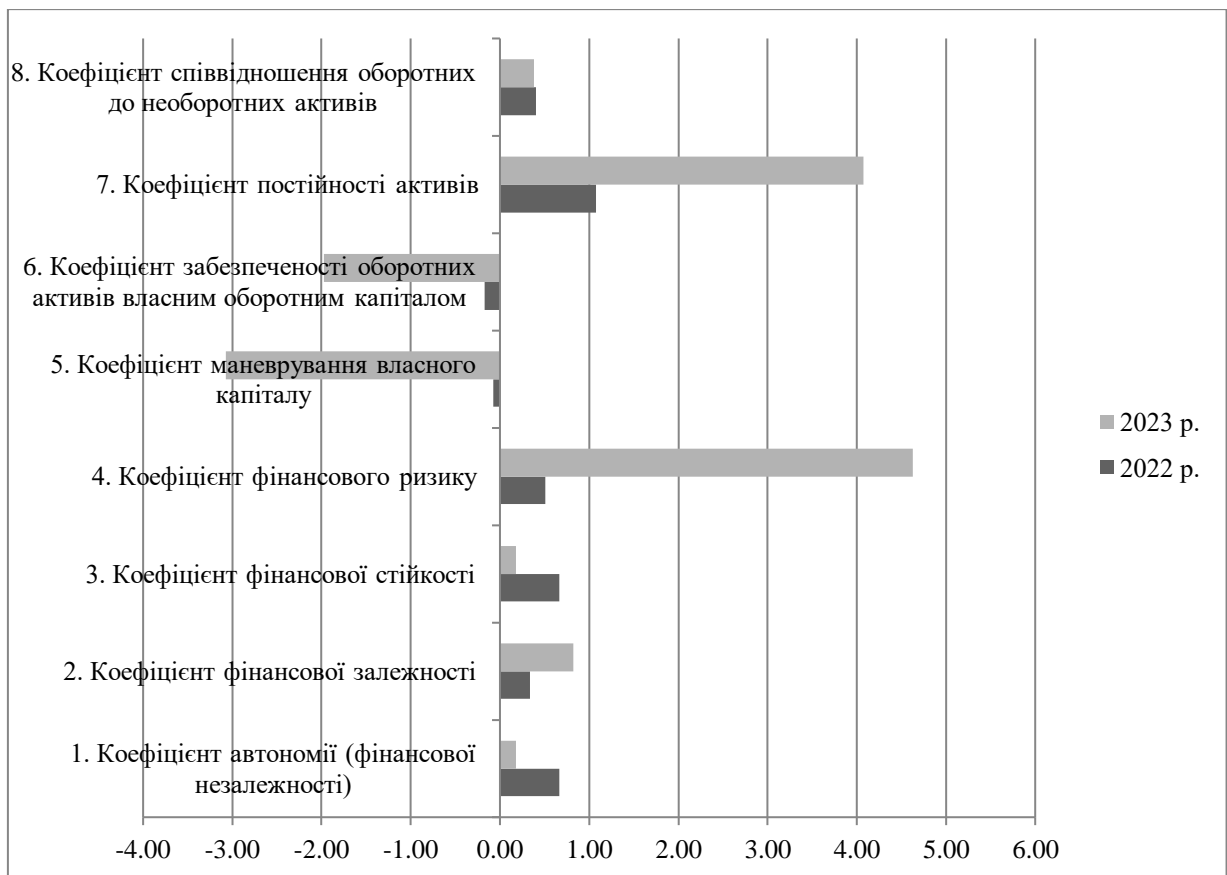
**Оцінка фінансової стійкості у Філії “ДЕЛЯТИНСЬКЕ ЛІСОВЕ
ГОСПОДАРСТВО” ДП “ЛІСИ УКРАЇНИ” за 2022-2023 рр.**

Показники	2022	2023	Гран. знач.	+ / –
1. Коефіцієнт автономії (фінансової незалежності)	0,66	0,18	0,5	-0,48
2. Коефіцієнт фінансової залежності	0,34	0,82	0,5	0,48
3. Коефіцієнт фінансової стійкості	0,66	0,18	0,7	-0,48
4. Коефіцієнт фінансового ризик	0,51	4,63	До 1	4,12
5. Коефіцієнт маневрування власного капіталу	-0,07	-3,07	1 і більше	-3,00
6. Коефіцієнт забезпеченості оборотних активів власним оборотним капіталом	-0,17	-1,98	1 і більше	-1,81
7. Коефіцієнт постійності активів	1,07	4,07	1	3,00
8. Коефіцієнт співвідношення оборотних до необоротних активів	0,41	0,38	-	-0,02

Розрахувавши дані у таблиці коефіцієнти, можна зробити висновок, що фінансова стійкість у звітному році погіршилася порівняно із минулим роком. Це сталося через зменшення питомої ваги власного капіталу у структурі підприємства та збільшення залучення коштів з інших джерел. Зменшення питомої ваги власного капіталу може призвести до збільшення ризику зовнішнього фінансування, оскільки збільшення залежності від позикового капіталу може підвищити витрати на обслуговування боргів та підвищити ризик фінансових труднощів у майбутньому. Такий висновок підкреслює необхідність вжиття заходів для покращення фінансової стійкості підприємства, таких як збільшення власного капіталу, оптимізація фінансових потоків та ефективне управління заборгованістю.

Слід зазначити, що дуже важливо, щоб підприємство покривати свої поточні та майбутні зобов'язання. Це включає в себе аналіз рівня ліквідності, здатності генерувати позитивний грошовий потік та ефективно управління заборгованістю. Підприємство з високим рівнем фінансової стійкості здатне ефективно використовувати свої ресурси та уникати фінансових проблем навіть у стресових ситуаціях, що є ключовим для його успішної діяльності на ринку.

Наочне відображення результатів отриманих результатів вище проведеного дослідження наведено на рис. 3.3.

Рис. 3.3 Динаміки зміни показників фінансового стану у Філії “ДЕЛЯТИНСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО” ДП “ЛІСИ УКРАЇНИ” за 2022-2023 рр.

На основі отриманих даних попередніх завдань розрахуємо рейтингову оцінку фінансового стану у Філії “ДЕЛЯТИНСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО” ДП “ЛІСИ УКРАЇНИ” за 2022-2023 рр. (табл. 3.4).

Таблиця 3.4

**Рейтингова оцінка фінансової стійкості у Філії “ДЕЛЯТИНСЬКЕ
ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО” ДП “ЛІСИ УКРАЇНИ” за 2022-2023 рр.**

Показники	2022 р.	2023 р.	Еталонне значення	Стандартизований показник, x_{ij}	
				2022	2023
П-ки фінансової стійкості:					
1. Коефіцієнт автономії	0,66	0,18	0,66	1,00	0,27
2. Коефіцієнт фінансової стійкості	0,66	0,18	0,66	1,00	0,27
3. Коефіцієнт маневрування власного капіталу	-0,07	-3,07	-3,07	0,02	1
4. Коефіцієнт забезпеченості оборотних активів власним оборотним капіталом	-0,17	-1,98	-1,98	0,08	1
Показники ліквідності:					
5. К-нт загальної ліквідності	0,856	0,336	0,856	1,00	0,39
6. К-нт швидкої ліквідності	0,019	0,137	0,137	0,14	1,00
7. К-нт абсолютної ліквідності	0,005	0,067	0,067	1,00	0,07
П-ки рентабельності:					
8. Рентабельність вироб-ва	0,2	0,2	0,2	1,00	1,00
9. Рентабельність продажу	0,1	0,1	0,1	1,00	1,00
10. Рентабельність активів	0,6	0,6	0,6	1,00	1,00
11. Рентабельність власного капіталу	1,0	3,3	3,3	0,30	1,00
11. Рейтингова оцінка, R				1,74	1,51
12. Ранг підприємства				2	1

Отже фінансовий стан підприємства виявився кращим у 2023 році, ніж у минулому. Тому підприємство повинне динамічно розвиватися і надалі покращувати свої фінансові показники.

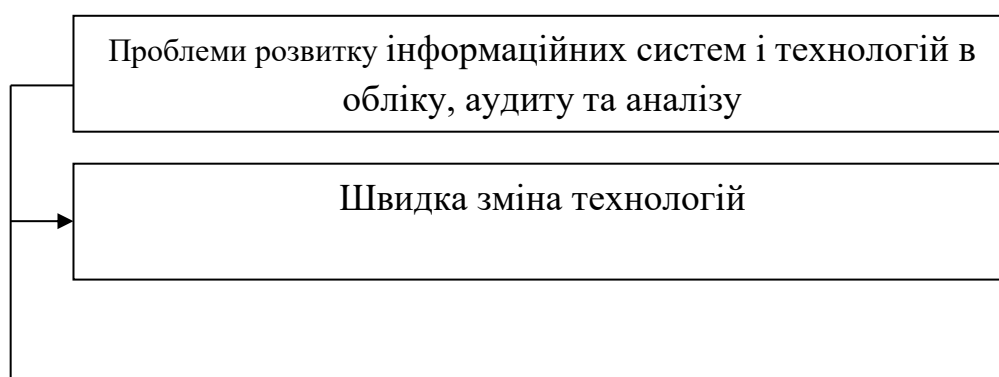
3.3 Проблеми та перспективи розвитку інформаційних систем і технологій в обліку, аудиті та аналізі

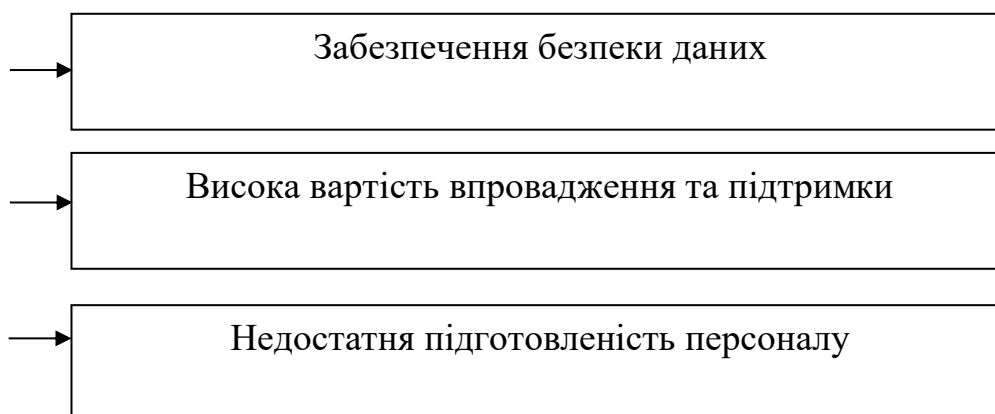
У наш час інформаційні системи і технології в галузі обліку, аудиту та аналізу відіграють ключову роль у функціонуванні сучасних підприємств. Вони забезпечують не лише збереження та обробку великого обсягу даних, а й надають можливість ефективного аналізу та прийняття стратегічних рішень на основі цих даних. Однак, разом з постійним розвитком технологій виникають і нові виклики та проблеми, які необхідно вирішувати для забезпечення стабільності та ефективності функціонування інформаційних систем в цих галузях.

На сьогоднішній день однією з найактуальніших проблем є забезпечення безпеки та конфіденційності інформації, що зберігається та обробляється у системах обліку, аудиту та аналізу. З ростом кількості та складності кіберзагроз забезпечення цих аспектів стає надзвичайно важливим завданням для керівництва підприємства та його IT-відділу [40, с. 83]. Крім того, інтеграція нових технологій, таких як штучний інтелект, аналіз BigData та хмарні сервіси, вимагає постійного оновлення та адаптації існуючих систем до нових вимог та можливостей.

Розвиток інформаційних систем і технологій в галузі обліку, аудиту та аналізу супроводжується рядом проблем, які впливають на їхню ефективність та розвиток (рис. 3.4).

Однією з основних проблем є нестабільність та швидка зміна технологій. Швидкий темп технологічних змін може призвести до того, що існуючі системи стають застарілими та неефективними перед новими вимогами та можливостями. Це ставить підприємства перед завданням постійного оновлення та модернізації інформаційних систем, що може бути витратним та часомістким процесом.

Рис. 3.4 Проблеми розвитку інформаційних систем і технологій в обліку, аудиту та аналізу у Філії “ДЕЛЯТИНСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО” ДП “ЛІСИ УКРАЇНИ”

Додатковою проблемою, яка виникає внаслідок нестабільності та швидкої зміни технологій, є ризик втрати даних та недостатня сумісність між новими та існуючими системами. Підприємства, які впроваджують нові технології, часто стикаються з проблемами інтеграції з існуючими системами, що може призвести до некоректного обміну даними, втрати інформації або навіть до зупинки бізнес-процесів. Недосконала сумісність може також обмежувати можливості нових технологій та ускладнювати їхнє повне використання для досягнення стратегічних цілей підприємства. Тому вирішення цієї проблеми вимагає не лише оновлення технологічної інфраструктури, але й комплексного планування та координації зусиль з усіх рівнів організації.

Ще однією проблемою є забезпечення безпеки даних. У зв'язку зі зростанням кількості кіберзагроз та кібератак, забезпечення конфіденційності та цілісності даних стає надзвичайно важливим завданням для підприємств. Недостатня захищеність інформаційних систем може призвести до втрати даних, порушення конфіденційності клієнтів та суттєвих фінансових втрат для підприємства. Тому забезпечення безпеки даних має бути в центрі уваги при розвитку та впровадженні інформаційних систем.

Із зростанням регулювання у сфері захисту даних, підприємства зобов'язані дотримуватися строгих вимог стосовно збору, обробки та зберігання особистої інформації своїх клієнтів та співробітників. Невиконання цих вимог може призвести до серйозних штрафів та інших санкцій відповідно до законодавства про захист персональних даних. Таким чином, підприємства повинні не лише забезпечувати технічну безпеку своїх інформаційних систем, але й розробляти та впроваджувати ефективні політики та процедури щодо захисту даних відповідно до вимог законодавства.

Крім того, ще однією серйозною проблемою є висока вартість впровадження та підтримки сучасних інформаційних систем і технологій. Часто витрати на закупівлю програмного забезпечення, апаратного забезпечення, навчання персоналу та підтримку систем можуть бути значними для підприємства, особливо для малих та середніх підприємств з обмеженими фінансовими ресурсами. Це може ускладнювати процес впровадження нових технологій та обмежувати доступ до них для більшості бізнесів.

Окрім витрат на початкове впровадження, підприємства також змушені здійснювати інвестиції у підтримку та оновлення програмного забезпечення, апаратного забезпечення, а також у навчання персоналу. Це означає, що вартість використання та підтримки інформаційних систем може бути великою у відношенні до загальних витрат підприємства. Для багатьох компаній це може стати перешкодою у впровадженні сучасних технологій та збереженні конкурентоспроможності на ринку. Тому важливо розробляти стратегії фінансування, які дозволять підприємствам забезпечити не лише впровадження, але й ефективну підтримку та оновлення інформаційних систем у майбутньому.

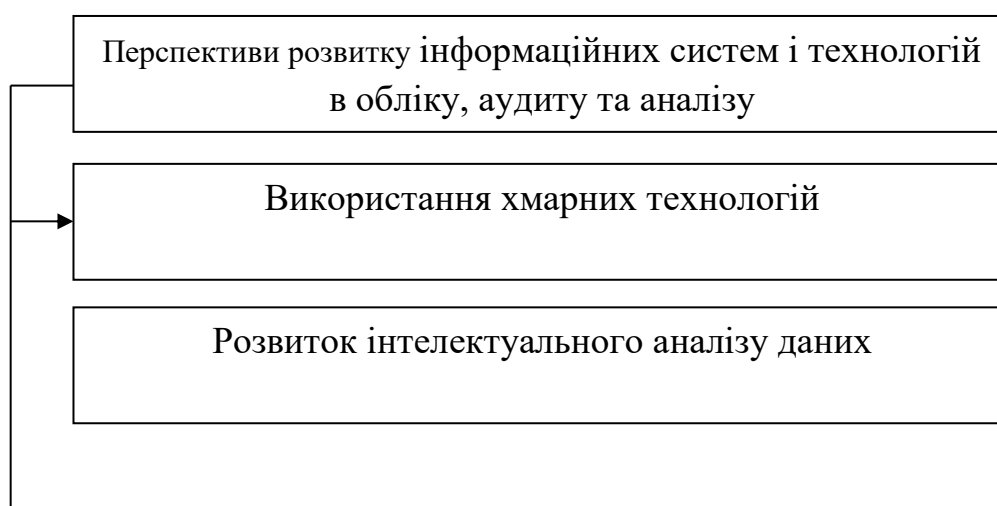
Додатковою проблемою є недостатня підготовленість персоналу до використання нових інформаційних систем і технологій. Впровадження нових технологій може вимагати від персоналу нових навичок та знань, які не завжди відразу доступні. Недостатня підготовленість персоналу може спричинити опір з боку співробітників, помилки при використанні систем та загальний

неефективний вплив на продуктивність бізнесу. Тому важливо не лише впроваджувати нові технології, але й забезпечувати відповідну підготовку та підтримку персоналу для успішного використання цих систем.

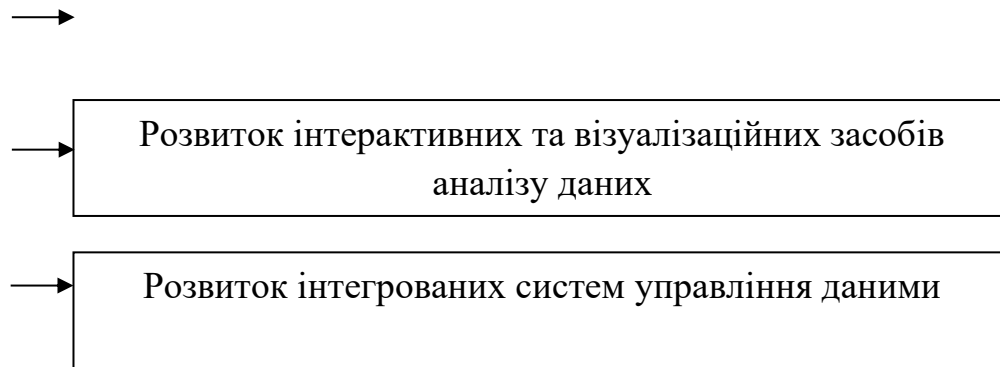
Ще однією проблемою, яка виникає внаслідок недостатньої підготовленості персоналу, є ризик неефективного використання нових інформаційних систем і технологій. Персонал, який не має достатнього рівня знань і навичок щодо використання нових інструментів, може не використовувати їх на повну потужність або навіть робити помилки, що призведе до зниження продуктивності і втрати можливостей для підприємства. Тому важливо проводити систематичне навчання та тренінги для персоналу, які спрямовані на засвоєння нових технологій та методів роботи з ними. Збільшення рівня компетентності персоналу сприятиме не лише ефективному використанню нових інформаційних систем, але й забезпечить підвищення загальної продуктивності та конкурентоспроможності підприємства.

Перспективи розвитку інформаційних систем і технологій в галузі обліку, аудиту та аналізу є важливими для забезпечення ефективного управління та конкурентоспроможності підприємств (рис. 3.5).

Однією з перспектив є посилення використання хмарних технологій у сфері обліку та аналізу даних. Хмарні технології надають підприємствам можливість зберігати, обробляти та аналізувати великі обсяги даних без значних витрат на обладнання та програмне забезпечення. Вони також дозволяють забезпечити доступ до даних з будь-якої точки світу, що сприяє підвищенню мобільності та робочої ефективності.

Рис. 3.5 Перспективи розвитку інформаційних систем і технологій в обліку, аудиту та аналізу у Філії “ДЕЛЯТИНСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО” ДП “ЛІСИ УКРАЇНИ”

Також розвиток інтеграції інтелектуальних асистентів та систем штучного інтелекту, які допомагатимуть автоматизувати процеси обліку, аудиту та аналізу даних. Інтелектуальні асистенти здатні виконувати рутинні завдання, взаємодіяти з користувачами на природній мові, а також надавати аналітичні звіти та рекомендації на основі великих обсягів даних. Це дозволить підприємствам прискорити процеси прийняття рішень, підвищити точність аналізу та забезпечити більшу адаптивність до змін у бізнес-середовищі. Таким чином, інтеграція інтелектуальних систем управління даними може стати ключовим фактором в подальшому розвитку обліку, аудиту та аналізу даних.

Ще однією перспективою є розвиток інтелектуального аналізу даних (аналітики). Застосування штучного інтелекту, машинного навчання та аналізу великих даних дозволяє автоматизувати процеси аналізу та виявлення взаємозв'язків у великих обсягах інформації. Це дозволить підприємствам отримувати більш точні та оперативні дані для прийняття стратегічних рішень, підвищуючи їхню конкурентоспроможність на ринку.

Такий підхід сприяє більш глибокому розумінню даних та дозволяє оперативно реагувати на зміни у бізнес-середовищі. Крім того, ці інструменти стають більш доступними та зрозумілими для широкого кола користувачів, що робить аналітику даних більш ефективною та розповсюдженою у різних

сферах діяльності. Таким чином, розвиток інтерактивних аналітичних інструментів відкриває нові можливості для підприємств у галузі обліку, аудиту та аналізу даних, сприяючи підвищенню їхньої ефективності та конкурентоспроможності.

Крім того, однією з перспектив є розвиток інтерактивних та візуалізаційних засобів аналізу даних. Застосування інтерактивних панелей та візуалізаційних інструментів дозволить користувачам легше сприймати складні дані та швидше виявляти закономірності. Це полегшить процес прийняття рішень та сприятиме збільшенню продуктивності аналітичних процесів.

Також впровадження технологій розпізнавання та аналізу тексту, аудіо та відео даних. Ці технології дозволять автоматизувати обробку надходячої неструктурованої інформації, такої як текстові документи, аудіозаписи та відеофайли. Інструменти аналізу тексту здатні визначати ключові теми, емоції та погляди в текстових документах, що дозволяє отримати цінні інсайти для прийняття рішень. Аналіз аудіо та відео даних дозволить виявляти звукові та візуальні патерни, що може бути корисним для моніторингу відеострімів, аудіозаписів дзвінків клієнтів або виявлення аномальних подій на відеозаписах. Впровадження цих технологій допоможе підприємствам отримувати більш повний та об'єктивний образ про діяльність та ринкові тенденції, що підвищить їхню конкурентоспроможність та сприятиме прийняттю кращих управлінських рішень.

Додатковою перспективою є розвиток інтегрованих систем управління даними. Інтегровані системи дозволять підприємствам об'єднати різні джерела даних в єдину інформаційну систему, що спростить їхню обробку та аналіз. Це також дозволить отримувати більш повну та точну картину стану справ у підприємстві, що є ключовим для прийняття обґрунтованих стратегічних рішень. Отже, розвиток інформаційних систем і технологій в галузі обліку, аудиту та аналізу відкриває перед підприємствами широкі можливості для

покращення управлінських процесів, оптимізації рішень та забезпечення конкурентних переваг на ринку.

ВИСНОВОК

Одним з важливих способів поліпшення управління підприємствами є модернізація системи обліку в напрямку переходу від традиційно пасивного, що фіксує події, до активних форм, таких як обліково-аналітичне та контрольне забезпечення управління інформацією. Термін “інформація” визначається різноманітно в залежності від галузі застосування, особливо в наукових контекстах. Філософський, економічний, кібернетичний, технологічний, лінгвістичний та інші підходи використовуються для тлумачення поняття інформації.

Класифікація обліково-економічної інформації є ключовим інструментом, що допомагає структурувати та категоризувати дані для подальшого аудиту та аналізу. Цей процес розподіляє дані на різні групи з урахуванням їхнього призначення та можливостей застосування. Така систематизація дозволяє ефективно використовувати інформацію для внутрішнього обліку, забезпечуючи потрібну точність та деталізацію для аудиту, а також враховувати ключові показники для ефективного економічного аналізу діяльності підприємства.

Інформація, що виникає під час виробничого процесу, під час виконання господарських операцій та у процесі управлінської діяльності, піддається карбуванню та зберігається на різних носіях. Існують три основні групи носіїв вхідної інформації: носії, призначені для сприйняття інформацією виключно людиною (наприклад, паперові документи); носії, призначені для сприйняття інформацією виключно машиною (такі як диски, флешки і т.д.); носії, призначені для сприйняття інформацією як людиною, так і машиною (наприклад, бланки з магнітними смугами, реєстратори розрахунково-касових операцій тощо). Оптимізація процесів обробки обліково-економічної інформації в галузі бухгалтерського обліку, аудиту та економічного аналізу є важливим кроком для підвищення ефективності та точності в управлінському плануванні діяльності підприємств.

Управління будь-яким економічним об'єктом ґрунтується на інформації. Таким чином, у процесі управління виникають інформаційні потоки між суб'єктом і об'єктом управління, а також між ними і зовнішнім середовищем. Основною проблемою для малих і середніх підприємств є недостатня можливість самостійно побудувати ефективну систему інформаційної безпеки. Без зовнішньої допомоги їм важко забезпечити свою життєздатність на ринку у випадку серйозних проблем з безпекою, оскільки великим компаніям набагато простіше відновлюватися після хакерських атак.

Інформаційні системи та програмні продукти для автоматизації бухгалтерського обліку, які використовуються, постійно модернізуються внаслідок наявності нових технічних засобів, розвитку передових інформаційних технологій та змін у законодавстві щодо бухгалтерського обліку. Вивчення інформаційних систем для потреб обліку, аудиту та економічного аналізу здійснювалося на прикладі господарської діяльності Філія “ДЕЛЯТИНСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО” ДП “ЛІСИ УКРАЇНИ”. Основним видом діяльності підприємства є лісництво. Для обліково-аналітичних та контрольних операцій використовуються програмне забезпечення “BASБухгалтерія”, “М.Е.Doc” та для деяких господарських потреб MSExcel.

У сучасний час автоматизація облікових процесів розвивається на основі наявних технологій обробки облікової інформації та зниження її трудомісткості, але можливості такої автоматизації досить обмежені. Це пояснюється тим, що існуюча методологія обліку була розроблена для ручного ведення. Напрямки удосконалення процесів організації обліку, аудиту та аналізу з використанням інформаційних систем включають: автоматизацію рутинних процесів; впровадження аналітичних інструментів; розширення облікового функціоналу; поліпшення інтегрованих процесів.

Вплив організаційно-економічних чинників як у внутрішньому, так і у зовнішньому середовищі на прогрес інформаційних систем і технологій є важливою складовою ефективності виробничої діяльності підприємства. За

допомогою аналізу вітчизняних і зарубіжних досліджень, було проведено SWOT-аналіз особливостей розвитку інформаційних систем і технологій, зокрема в контексті обліку, аудиту і аналізу. До позитивного впливу слід віднести: прогресування у галузі обчислювальної техніки та технологій; швидка обробка великого масиву даних та її довготривале зберігання; зростання рівня конкурентоспроможності підприємства; підвищення ефективності та окупності впровадження нових інформаційних систем; процесінтеграції інформаційних систем.

Основними показниками стабільного розвитку підприємства є його ліквідність та платоспроможність, фінансовий стан. З проведеного розрахунку видно, що коефіцієнт загальної ліквідності, коефіцієнт швидкої ліквідності та коефіцієнт абсолютної ліквідності не перевищують граничне значення, що є негативним явищем для підприємства. Коефіцієнт загальної ліквідності визначає, наскільки підприємство може виконати свої поточні зобов'язання за допомогою всіх своїх активів. Коефіцієнт швидкої ліквідності вимірює здатність підприємства погасити свої короткострокові зобов'язання за допомогою його найбільш ліквідних активів.

На сьогоднішній день однією з найактуальніших проблем є забезпечення безпеки та конфіденційності інформації, що зберігається та обробляється у системах обліку, аудиту та аналізу. Однією з основних проблем є нестабільність та швидка зміна технологій. Швидкий темп технологічних змін може призвести до того, що існуючі системи стають застарілими та неефективними перед новими вимогами та можливостями. Це ставить підприємства перед завданням постійного оновлення та модернізації інформаційних систем, що може бути витратним та часомістким процесом.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бардаш С.В. Сутність та значення аудиту і ревізії у практиці контрольної діяльності. Облік і фінанси АПК. 2008. № 2. С. 152–157.
2. Витвицький Я. С. Оцінка економічної інформації статистичними методами. Продуктивні сили і регіональна економіка: зб. наук. пр.: у 2 ч. РВПС України НАН України. К.: РВПС України НАН України, 2009. Ч.2. С.44-52.
3. Закон України “Про інформацію” № 2658-ХІІ від 02.10.92 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text>
4. Івахненко С. Автоматизація аудиту в Україні та світі: підходи і програмне забезпечення. Аудитор України. 2007. № 3. С. 19-25.
5. Кушнар'юв А. Проблеми автоматизації аудиту. Аудитор України. – 2007. № 8. С. 5-7.
6. Лучко М. Р. Інформаційні системи і технології в обліку й аудиті : навчальний посібник Тернопіль : ТНЕУ, 2016. 252 с.
7. Бенько М. М. Інформаційні системи і технології в бухгалтерському обліку : монографія. К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2010. 336 с.
8. Бутинець Ф.Ф, Івахненко С.В., Давидюк Т.В, Шахрайчук Т.В. Інформаційні системи бухгалтерського обліку : підручник. Житомир : ПП. «Рута», 2002. 544 с.
9. Івахненко С. В. Інформаційні технології в організації бухгалтерського обліку та аудиту: навч. посібник. К.: Знання-Прес, 2003. 349 с.
10. Пономаренко В.С., Бутова Р.К., Журавльова І.В., Назарова Г.Н., Павленко Л.А., Пушкар О.І. Інформаційні системи і технології в економіці. К.: Академія, 2002. 544 с.
11. Мельникович С.В. Інформаційні технології в туризмі: теорія, методологія, практика: Монографія. К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2007. 493 с.

12. Великий тлумачний словник сучасної української мови : 250000 / уклад. та голов. ред. В. Т. Бусел. Київ; Ірпінь: Перун, 2005. VIII.1728 с.
13. Лучик, Г. М. Облік як система у формуванні інформаційної бази для управління. *Young Scientist*. 2014. № 10(13). С. 91–95.
14. Єлісеєва О. К. Тенденції розвитку інформаційних систем та технологій в обліку в умовах глобалізації. *Технологічний аудит і резерви виробництва*. 2015. № 3(5). С. 79-85
15. Поліщук О.М. Застосування комп'ютерних технологій для автоматизації бухгалтерського обліку на підприємствах. *Економічні науки*. 2016. Випуск №11 (41). Ч.2. С. 287-292.
16. Олійник О.В. Застосування сучасних комп'ютерних технологій для аналітичної роботи в системі управління діяльністю суб'єкта господарювання. *Формування ринкової економіки*. 2010. № 24. С. 518- 527.
17. Малюга Н.М. Бухгалтерський облік в Україні: теорія й методологія, перспективи розвитку: монографія. Житомир : ЖДТУ, 2005. 548 с.
18. Писаревська Т.А. Інформаційні системи обліку та аудиту : навч. посіб. К. : КНЕУ, 2004. 369. 24 с.
19. Герасимович А.М. Облік і аудит у банках. К. : КНЕУ, 2004. 540 с.
20. Голов С.Ф. Управлінський облік як фактор підвищення якості корпоративного управління . *Податкове планування*. 2005. № 5. С.41- 50.
21. Голячук Н. В. Інформаційні системи і технології обліку: навчальний посібник.: ЛНТУ, 2012. 240 с.
22. Гушко С. В. Управлінські інформаційні системи: навч. посібник для студентів вищих навч. закладів освіти. Львів : Магнолія Плюс, 2010. 320 с.
23. Іванюта П. В. Управлінські інформаційні системи в аналізі та аудиті : навчальний посібник. К. : Центр учбової літератури, 2010. 180 с.
24. Арсірій О.О., Глава М.Г., Коптельцева Л.В. та ін. Інформаційні технології в управлінні соціально-економічними об'єктами: монографія.; Одес. нац. політехн. ун-т. Одеса, 2016. 214 с.

25. Пікуліна, Н. Ю. Тенденції розвитку інформаційних технологій, що застосовуються в бухгалтерському обліку, аудиті та внутрішньому контролі. Проблеми економіки транспорту. 2013. Вип. 6. С. 68–75.
26. Пушкар, М. С. Ідеальна система обліку: концепція, архітектура, інформація. Тернопіль: Карт-бланш, 2011. 336 с.
27. Райковська І.Т. Модульна структура системи комп'ютеризації економічного аналізу: функціональний склад. Міжнародний збірник наукових праць. Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. 2009. Випуск 1 (13). С. 1-22.
28. Рогач І.Ф. Інформаційні системи у фінансово-кредитних установах: навч. посіб. 2-ге вид., перероб. і доп. К. : КНЕУ, 2001. 239 с.
29. Сівак О.В. Бухгалтерський облік за допомогою комп'ютера. К. : КНЕУ, 1993. 252 с.
30. Савченко В.Я. Аудит: Навч. посібник. К.: КНЕУ, 2004. 322 с.
31. Сусіденко В. Т. Інформаційні системи і технології в обліку: навч. посіб. К.: «Центр учбової літератури», 2016. 224 с.
32. Шквір В.Д. Інформаційні системи і технології в обліку: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Львів : Львівська політехніка, 2003. 268 с.
33. Руденко М.В. Цифровізація економіки: нові можливості та перспективи. Економіка та держава. 2018. № 11. С. 61-65.
34. Лобода Н.О. ІТ-процесінг у національній обліковій практиці / Лобода Н.О., Чабанюк О.М., Шевчук Ю.І. Науково-практичний журнал "Економічні студії". 2019. Вип. 4 (26). С. 97-100.
35. Лобода Н.О., Чабанюк О.М. Напрями впровадження електронного документообігу в умовах цифровізації економіки: Перспективи розвитку обліку, аналізу та аудиту в контексті євроінтеграції: X міжнародна науково-практична конференція (м. Львів, 20 травня 2022 р.). - Одеса: ОНЕУ, 2022. - С.91-92.

36. Попівняк Ю.М. Токен із ключем кваліфікованого електронного підпису: обліковуємо придбання і використання. Всеукраїнська професійна бухгалтерська газета «Все про бухгалтерський облік». 2019. № 54. С. 28-31.

37. Черниш С.С. Економічний аналіз : навч. посіб. К. : Центр учбової літератури, 2010. 312 с.

38. Лобода Н. О. Системні трансформації бухгалтерського обліку: праксеологічний аспект. Науковий журнал "Молодий вчений". К., 2019. № 12 (76). С. 444-447.

39. Долбнєва Д.В., Романів Є.М. Основи роботи і функціональні можливості системи IT-Enterprise з ведення обліку, звітності та оподаткування: [навчально-методичний посібник]. Л.: «Ліга-Прес», 2019. 149 с.

40. Дубій О. Посібник користувача персонального комп'ютера : [4-те оновлене і доповнене видання]. Львів : БаК, 2007. 248 с.

ДОДАТКИ

Додаток А

(вставити фінансову звітність).